

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань економічного розвитку

12 липня 2021 року

Веде засідання голова комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є кворум, колеги, можемо розпочинати.

У мене одразу зауваження стосовно порядку денного наступного характеру. Дивіться, по проекту Закону 5011, по здійсненню іноземних інвестицій у суб'єкти господарювання, що мають стратегічне значення для національної безпеки України, там продовжується робота і консультації з Кабміном. Відповідно я би його пропонував зняти сьогодні з розгляду. *(Шум у залі)*

Ні, взагалі, поки що на середу. Тому що у нас була навіть нарада і в Кабінеті Міністрів, і в Офісі по цьому конкретному законопроекті, там є певні моменти, нюанси, назвемо їх так.

Тому я би хотів зняти і відповідно скоротити порядок денний до шести пунктів, і шостий буде "Різне". Тобто у нас все лишається так, як є, єдине, четвертим пунктом одразу починається 4416-1, п'ятим пунктом – 2493, і шостим пунктом – "Різне".

Якщо ніхто не заперечує, то тоді ставлю на голосування.

Да, Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Сьогодні під час Погоджувальної ради пан Корнієнко озвучив за доопрацьований проект закону, який вийшов з нашого комітету, що його будуть розглядати в четвер на позачерговому пленарному засіданні. Я так розумію, там питання стосується корпоративного управління юридичних осіб, акціонером яких є держава.

Я хотів уточнити, чи це цей саме законопроект, чи це він, чи це не він? На минулому, я не був п'ятого числа, але ви розглядали там, якщо я не помиляюсь, три альтернативні законопроекти, і потім було прийнято

рішення доопрацьований подати. Я хотів уточнити, чи це цей законопроект планується на четвер...*(Не чути)* у вівторок? Це, він так?

ГОЛОВУЮЧИЙ. У вівторок планується 5593-д, так, доопрацьований, це він, це корпоративне управління так зване.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Чекайте, на четвер він...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні-ні, завтра на звичайній сесії стоїть 5593-д.

КОЛТУНОВИЧ О.С. 5593. А у нас там рішення комітету ми його рекомендували... А, ми його не розглядали.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як же, ми його зареєстрували, рекомендували ... Це такий був комітет специфічний.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Хорошо. Тобто він буде завтра на пленарному, він на позачергове не піде?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Зрозуміло. Це раз. Бо, я ж дивлюся, у нас комітетські слухання, а воно пов'язано з цим питанням. Зрозумів.

І 3739 я окремо буду з Дмитром Давидовичем.

Ще один момент, я бачив ваші виступи...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 3739 – це по локалізації?

КОЛТУНОВИЧ О.С. Да, да. Але це спецпроцедура, я не знаю, там буде рішення політичне .... *(Не чути)* застосовувати чи ні, це другий момент.

Запитання по пропозиціям, по змінам до економічної частини Угоди про асоціацію. Я чув два виступи щодо того, що ми будемо... Які там є у нас по квотам, що ми збільшуємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, да. Безумовно. Тут Дмитро Давидович зможе більше відповісти на цю тему. У нас відбулися комітетські слухання на цю тему, вже є перелік пропозицій. Я думаю, що нам треба буде їх згрупувати просто і колективно від комітету надати на профільного віце-прем'єра.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Дякую, колеги. Ще є в когось питання, зауваження, пропозиції, колеги? Чи можемо переходити до голосування за порядок денний? Добре.

Тоді ставлю на голосування пропозицію ухвалити порядок денний у озвученій редакції комітету без проекту Закону 5011.

Прошу голосувати. Хто – за? Дякую. Одноголосно. Рішення прийнято. Дев'ять голосів "за". У нас відсутні: Буймістер, Кицак, Магомедов, Марчук, Руцишин, Скорик, Шевченко. Можливо, в процесі комітету хтось приєднається з колег. Дякую, колеги.

Отже, у нас в порядку денному першим пунктом стоїть питання: пропозиції Комітету з питань економічного розвитку до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (це з вересня 21-го по січень 22-го року).

Вам були розіслані матеріали, у нас тут немало, скажімо так, законопроектів, тут близько 20 сторінок. І це, в принципі, всі ті, які ми не встигли розглянути на цій сесії, плюс ті, які були зареєстровані нещодавно, навіть ті, які розглянули на цій сесії, але вони не були поставлені в залу з тієї чи іншої причини.

Якщо є в когось заперечення, пропозиції, зауваження, будь ласка.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Шановний пане голово, шановні колеги, доброго дня. Тут два аспекти, які би хотів протокольно...

Перше. Ми не отримали до сьогодні Бюджетної резолюції.

І друге. До 15 вересня уряд зобов'язаний внести на розгляд Верховної Ради бюджет на наступний рік. Я прошу тих два пункти включити - раз, додатком, прописом, не знаю як, хоча Бюджетна резолюція вже мала бути подана ще, умовно, в червні місяці.

І бюджет на 2022 рік, який має бути поданий урядом, наш комітет є базовим, і я пам'ятаю і минулий рік, і не тільки, я можу говорити за останні 5 років чи 6, це питання є дуже важливе. Прошу тут або протокольно, або зверненням, але я прошу включити це питання. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович, дякую дуже за пропозицію.

В чому нюанс? Це перелік законопроектів, щодо яких наш комітет визначений основним. По питанням Бюджетної резолюції ми не є основними, там бюджетний комітет.

_____. (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так-так я згоден, але ми, беззаперечно, його будемо розглядати, як тільки вони винесуть, як і сам проект бюджету, який, ви справедливо сказали, має бути поданий до 15 вересня.

КУБІВ С.І. Ми говоримо зараз про Бюджетну резолюцію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Про Бюджетну резолюцію в тому числі, звісно.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Бюджетна декларація до 2024 року, да?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Ну а програма – це ж наша Програма діяльності уряду, те про що говорила пані віце-спікер Кондратюк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Олена Костянтинівна.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Вона до нас зайде у вересні місяці, правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

КУБІВ С.І. Тоді, пане голову, якщо ми говоримо вже і про резолюцію в цілому, за останні роки було прийнято серйозний аспект законодавчих актів щодо децентралізації. І коли ми говоримо сьогодні про соціальний блок, і коли ми говоримо про місцеві бюджети, то це питання вперше воно буде розглядатися трошки в іншій площині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Згоден.

КУБІВ С.І. І тут треба звернути увагу уряду сьогодні і учасникам бюджетного процесу. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я взагалі, колеги, хотів би з вами порадитись, але вже не сьогодні, а, напевно, в більше такій, скажімо так, післяробочій атмосфері, щоб ми трошки переформатували роботу комітету і зробили її більш проблемоорієнтованою. Тобто щоб ми не загально по загалах там визначали якісь... а у нас виникла проблема - зібрались, конкретно сфокусувалися на проблемі і далі як би почали рухатись.

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно, безумовно. Дякую.

Колеги, враховуючи озвучене, тоді якщо немає зауважень і заперечень по цьому проекту пропозицій, я тоді би поставив на голосування пропозицію затвердити цей документ, вибачте за тавтологію, пропозицію Комітету з питань економічного розвитку до порядку денного шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання з вересня 2021 по січень 2022 року. Прошу голосувати.

Хто – за? Одноголосно в нас 10. Дякую.

До нас приєднався народний депутат Руцишин Ярослав Іванович, відповідно у нас 10 присутніх. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Другий пункт порядку денного у нас: щодо орієнтовного плану роботи Комітету з питань економічного розвитку на період шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання з вересня знову-таки 2021-го по січень 2022 року.

Так само він був попередньо розісланий шановним членам комітету, цей документ, була можливість з ним ознайомитись. І якщо є пропозиції або зауваження до нього, будь ласка, висловлюйтесь. Якщо немає, я би тоді запропонував перейти до голосування по ньому.

Колеги, які пропозиції?

_____. Голосуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голосуємо. Добре.

Ставлю на голосування тоді пропозицію: затвердити орієнтовний план роботи Комітету з питань економічного розвитку на період шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання з вересня 2021-го по січень 2022-го.

Прошу голосувати. Хто – за? Одноголосно. Рішення прийнято. Дякую, колеги, 10 – за.

І у нас третє, процедурне, голосування таке: це щодо Звіту про роботу Комітету з питань економічного розвитку за період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання (з лютого 2021-го по липень 2021 року).

Так само, колеги, звіт був розісланий, в принципі можливість ознайомитись з ним була. Мені здається, що комітет достатньо ефективно попрацював, особливо в період піку COVID. Всі фракції були долучені до другого антиковідного пакету, працювали злагоджено і із взаємоповагою один до одного. І у нас, мені здається, абсолютно конструктивно тут комітет так само працював протягом цього періоду.

Якщо у когось є пропозиції, зауваження, коментарі, будь ласка. А якщо ні, тоді переходимо до голосування.

Добре, я тоді ставлю на голосування пропозицію затвердити Звіт про роботу Комітету з питань економічного розвитку за період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання з лютого 2021-го по липень 2021 року. Прошу голосувати.

Хто – за? 10, одноголосно. Дякую, колеги. Рішення прийнято.

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вам дуже вдячний, але, давайте відверто, без вас я тут просто сидів би сам і щось тут фантазував би під мікрофон, тому це спільна робота. Дякую.

Колеги, у нас є пропозиція від керівництва Верховної Ради стосовно продовження діяльності комітету після закінчення п'ятої сесії Верховної

Ради. Це як би така усталена практика, вона, в принципі, застосовується для того, щоби у випадку необхідності ми могли оперативно зібратися і розглянути рішення, якщо, не дай боже, раптом щось там трапиться або буде якась нагальна потреба.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Формально це впливає тільки таким чином, що ви пишете на Голову Верховної Ради заяву про відпустку і їдете у відпустку.

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Актуальні..

ТАРУТА С.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мається на увазі про відпустку.

ТАРУТА С.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, це все право кожного депутата індивідуальне, там користуватися цим чи ні. Тобто формально ми даємо можливість комітету у будь-який момент збиратися на засідання, але депутати, цілком можливо, у нас може не бути кворуму, тому що депутати будуть у відпустці.

КУБІВ С.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але серпня.

КУБІВ С.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не будемо нічого виключати, але справді як би...
(Загальна дискусія)

Колеги, ми зробимо інакше Щоб у нас не було питань, ми оце роз'яснення розішлемо серед членів комітету, і у всіх як би буде можливість зрозуміти. Зараз не будемо, це тоді ми в середу приймемо це рішення. А ми якраз все розішлемо і всі ознайомляться.

Добре, колеги, до нас приєдналася народний депутат Буймістер Людмила Анатоліївна, у нас 11 осіб кворуму. Відповідно можемо переходити до наступного питання в порядку денному. У нас проект Закону про внесення змін до Закону України "Про індустриальні парки" (4416-1, друге читання)

Дуже велику роботу над цим законопроектом провів Дмитро Давидович, і саме він в принципі диригував скажемо так робочою групою спільною разом з профільними міністерствами.

І я хотів би сказати, що з моменту ухвалення в першому читанні, звісно, 4416-1 був ґрунтовно опрацьований, причому не просто опрацьований, а, на мою думку, вдосконалений.

Ще раз повторю, що провели консультації з усіма можливими стейкхолдерами, зокрема в робочих групах брали участь і представники Міністерства економіки, які тут знаходяться, і Міністерство регіонального розвитку, і Мін'юст, і бізнес. Тому мені здається, що цей підхід був зважений і питання враховані в максимально конструктивному напрямку.

Коротко по тому, що було змінено. Значить, по-перше, сам підхід до стимулів передбачений для індустриальних парків. Через певні проблеми імплементації відмовилися від компенсації капітальних інвестицій в якійсь мірі, замість цього було розширено коло дії інших стимулів. Зокрема, виділення коштів на будівництво об'єктів суміжної інфраструктури, тобто мова йде про автомобільні шляхи, лінії зв'язку, засоби газо-, тепло-, водо- і електропостачання. Хоча в першому читанні передбачали лише компенсацію 50 відсотків від приєднання до електромереж.

Крім цього, заклали в законопроект, доопрацьований відповідно до другого читання, компенсацію витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж. Зберегли компенсацію відсоткових ставок за кредитами для облаштування парків. І також до другого читання в тексті цього законопроекту (4416-1) закладено законодавче підґрунтя для майбутніх податкових і митних стимулів, які передбачаються, нагадаю, вже в ініціативах нових: 5688 і 5689.

Крім того, частково відмовились від критеріїв частки експорту для надання стимулів, бо, в принципі, узгодили, що запропонована програма підтримки не передбачає такого суттєвого впливу на кінцеву вартість, щоб створювати переваги на внутрішньому ринку для бізнесу саме з парків. Хоча на момент створення парків, звісно, експортний потенціал буде враховуватися.

Окремим пунктом хотів би відмітити, звісно, що ми фіксуємо дуже чітко мінімальну суму коштів, яка має щороку виділятися на стимулювання індустріальних парків. Це дуже важливо, з 2022 року мінімально буде закладатися 2 мільярди гривень на програми стимулювання.

Звісно, що Дмитро Давидович завтра прокоментує, що це не якісь там баснословні гроші, але принаймні це гарний початок, як на мене, і певна гарантія того, що ініціатива справді має можливість запрацювати, а не лишиться на папері без належного фінансування.

КУБІВ С.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да-да, абсолютно, я думаю, що ми зараз цю всю історію прокоментуємо. Я просто загальну характеристику шановним членам дам перед тим, як ми перейдемо до обговорення таблиці і поправок вже безпосередньо.

З важливого, що ще варто зауважити, унормували питання створення самих парків, зокрема чітко встановили порядок включення до реєстру, і це

включення дозволяє, власне, отримувати цю державну підтримку. Встановили вичерпний перелік документів, потрібний для створення парку, і, звісно, реальний таймінг, у який цей процес має відбуватися, тобто чітко зафіксували строки.

Так само підзвітність і функції уповноваженого органу прописали, але там питання з тим, коли цей уповноважений орган створюється. Було прийнято рішення на 5 років фактично дати можливість профільним двом міністерствам реалізовувати цю політику до моменту початку дії цього уповноваженого органу, і в тому числі для того, щоб він не створювався поспіхом, і замість цього формувався поступово, з якісним відбором співробітників.

Крім цього, були закладені запобіжники проти потенційних зловживань, зокрема ефективного створення парків на місцях вже діючих підприємств. Зокрема, пільга стосуватиметься вугледобувних підприємств, на які ця норма не поширюватиметься, наприклад. Така ідея не була закладена в першому читанні, але з'явилася після консультацій з профільними органами влади. Це дозволить започаткувати ефективний процес трансформації тих самих, наприклад, вугільних регіонів, бо, як ми знаємо, у тій же Польщі індустріальні парки в Катовіце допомогли перетворити депресивний регіон, де закривалися саме шахти вугільні, на великий промисловий хаб.

Тобто, мені здається, що станом на зараз законопроект повністю опрацьований, містить достатньо обґрунтування, і стимулів, і поступів. І містить дієві норми, які будуть справді працювати, а не просто будуть відображені на папері.

Тому я би як голові робочої групи Дмитру Давидовичу надав би слово і можливість далі вже йти по таблиці. Дмитро Давидович, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, пане голову.

Колеги, як краще нам організувати роботу? Є таблиця з поправками,

яка вам надана, є додаткові пропозиції, які я запропонував би викласти в редакції комітету. Є також деякі технічні речі, які ми виловили вже після того як вам була направлена таблиця. І я попросив би вашого дозволу під стенограму зачитати деякі пропозиції, щоб врахувати неточності, які були знайдені в таблиці.

Ну, гаразд. Просто вже Дмитро Андрійович охарактеризував головні новації, які є в цьому законопроекті. І, в принципі, я можу більш детально по ним пройти, якщо є така потреба. Якщо ні, то можемо перейти...

Гаразд, давайте тоді скажемо наступне. Що цей законопроект (4416-1), який ми зараз до другого читання розглядаємо, він є частиною з пакету з трьох законопроектів, які покликані нарешті запустити нормальну роботу індустріальних парків. Тому що всі наші сусіди: і європейські країни, і Туреччина, і навіть Росія з Білоруссю - використовують індустріальні парки як інструмент розвитку промисловості, а ми, на жаль, не використовуємо. Ну, скажімо, в Угорщині взагалі 30 відсотків ВВП створюється в індустріальних парках. Відповідно у наших сусідів і відповідно у наших конкурентів за інвестиції є чотири види стимулів - це: фінансові, податкові, митні, інституційні. В цьому законопроекті фінансові і інституційні стимули. В двох інших (5688 і 5689) містяться податкові і митні стимули.

Ті пропозиції і ті норми, які викладені в редакції до другого читання в 4416-1, у разі їх схвалення вони відкривають шлях до розгляду в податковому комітеті митного і відповідно і податкового законопроекту з податковими і митними стимулами.

Маємо бути свідомі того, що фінансові стимули в цьому законопроекті працюють тоді, коли в бюджеті закладені гроші, а податкові і митні працюють навіть тоді, коли гроші в бюджеті не закладені, тому вони є дуже важливі.

Власне, можна ще далі піти в деталі, якщо є таке бажання у вас послухати. Якщо ні, то можна перейти безпосередньо до обговорення додаткових пропозицій, які є до цього законопроекту.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Зважаючи на те, що 254 поправки, ну, дійсно концептуально, я скажу відверто, от навіть економічна теорія - все виклали майже все бездоганно. Тому з цієї точки зору можна не розділяти економічний курс влади, ще щось, але є там, наприклад, кілька законопроектів: локалізація – раз, індустріальні парки – два, ще третій, там не наш комітет. Але от два базових, які наші, які, в принципі, вони є позитивні.

Тому з цієї точки зору я погоджуюсь з попереднім виступаючим, який сказав, що дійсно будуть два ще ключові, які є зміни до Податкового, до Митного кодексу, щоб ми вже повністю, тому це буде найважливіше, можливо, навіть.

Я думаю, що нам не потрібно його тримати довго в комітеті для того, щоб ми підштовхнули Комітет з питань фінансів, податкової і митної політики для того, щоб вони прийняли ті зміни. Тому що, на мій погляд, вони є ключовими стимулами для реалізації політики в рамках стимулювання, і не тільки індустріальних парків, але і подолання тих негативних явищ, які є в промисловості, і ряд інших моментів похідних.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Олександр Сергійович, абсолютно справедливо.

Можна одну коротку просто репліку? Стосовно "тримати довго в комітеті", тут справа в тому, що у випадку, якщо сьогодні ми проходимо цей законопроект позитивно, в середу у нас є можливість в залі вже прийняти його в другому читанні і в цілому.

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Безумовно, безумовно. Дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Я хотів би ще додати до попередньо сказаного наступне, що ми під час роботи над цим законопроектом разом з колегами - членами комітету, об'їздили півкраїни, відвідали вісім індустріальних парків в різних частинах країни. В підсумку ми погодили запропоновану редакцію з Мінекономіки, Мінрегіоном, і вони готові переймати у нас естафету, тобто запускати, реалізовувати те, за що ми проголосуємо, в тому числі і Мінрегіон готовий подавати пропозиції, захищати в бюджеті відповідні кошти, спрямовані на розвиток індустріальних парків. По податковому комітету сказав.

І ще, що дуже важливо. Ми прийняттям цього пакету законопроектів про індустріальні парки залучаємо до боротьби за залучення інвестицій дуже потужну силу, яка до цього час у нас стоїть десь осторонь, у нас – це місцеве самоврядування. Вони можуть стати надзвичайно ефективні в залученні інвестицій через індустріальні парки, бо вони мають в цьому пряму зацікавленість. Один гектар індустріального парку – це приблизно 50 робочих місць. Ми розуміємо, що кожен мер, кожен голова ОТГ дуже просто на калькуляторі порахує кількість ПДФО, який він отримає з діяльності індустріального парку.

Тому, спілкуючись з мерами і великих міст, і там менших ОТГ, і з представниками асоціацій міст України, я бачу їх готовність брати цей інструмент і використовувати на користь своїх громад. Тому, в принципі, місцеве самоврядування готове також цей інструмент брати в роботу.

Як вже сказав Олександр Сергійович, 254 поправки подано. Пропонується повністю, частково або редакційно врахувати з них 95, відхилити - 159. В тому числі прошу підтримати ряд поправок в редакції комітету, які вам надіслані. І також прошу зачитати під стенограму деякі неточності. Якщо ні в кого нема зауважень, то я зроблю це зараз прямо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Отже, я прошу в підпункт 5 запропонованої редакції статті 16 прим.1 (це пункт 11 пропозицій) уточнити, виклавши в такій редакції: "5) невідповідність вимогам статей 7 прим.1, 11 прим.1 та іншим вимогам цього закону".

Наскільки я розумію, ми маємо зараз за цю пропозицію проголосувати. Чи я можу всі зачитати? Як правильно?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але треба зачитати всі, Дмитро Давидович.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Гарзд.

Значить, наступна. Нова додаткова поправка вона вноситься з метою узгодження строків звітності у діючому законі та в запропонованому законопроекті.

1. Розділ I законопроекту доповнити новим пунктом такого змісту, відповідно змінити нумерацію пунктів: у тексті статей 25 та 26 слово "щокварталу" замінити словом "щопівроку". Це поправка стосується термінів періодичності звітності.

Наступна, третя, пропозиція. З підпунктів 2 і 4 пункту 3 щодо доручень Кабінету Міністрів про створення державного органу виключити слово "цього".

І четверта пропозиція, остання: погодитись з поправками 212, 213, 214 (це поправки народних депутатів Пузійчука і Тимошенко) і відповідно виключити з проекту зміни до статті 149 Земельного кодексу у зв'язку зі зміною відповідної редакції цієї статті з моменту подачі законопроекту. Тобто на той момент, коли законопроект був поданий, була одна редакція Земельного кодексу. З тих пір в нього вносили зміни, тому ці поправки вони не є актуальними. Відповідно ми враховуємо три поправки, подані нашими колегами - народними...

Це стосовно вилучення земель сільськогосподарського призначення для потреб індустріальних парків. Тобто ми враховуємо ті поправки, які

подали народні депутати, які ці норми пропонують прибрати з законопроекту. Бо вже немає тієї статті Земельного кодексу, в яку вони вносили поправки, просто це технічно неможливо, неактуально.

Ось такі чотири пропозиції на додачу до тих, які були вам надіслані. Тож, якщо колеги з цим погоджуються, я прошу ці пропозиції підтримати і потім підтримати запропоновану редакцію до другого читання.

КУБІВ С.І. Я би дав ще запитання для протоколу...

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Так, Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Ми дискутували минулого разу по стандартах Світової організації торгівлі, і там були певні речі, які протирічили підписанню угод.

Я, перше хочу, сказати вам дякую, що багато розбіжностей ми зняли, і практично вони стали під спільним знаменником, врегулювали ці питання. Але я хотів би, щоб наголос ви зробили.

Дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Під час роботи над цим законопроектом ми не побачили в тій редакції, яка зараз запропонована, якихось протиріч з зобов'язаннями України і перед Світовою організацією торгівлі, і по іншим міжнародним угодам, які Україна підписувала.

Тому я вважаю, що ми можемо цей законопроект підтримувати, по-перше, з тих причин, що він потрібен для української економіки; по-друге, з тих причин, що він не має протиріч з зобов'язаннями нашими.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми зараз голосуємо за пропозиції Кисилевського.

Будь ласка.

_____ . *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олійник, представник Офісу Президента.

ОЛІЙНИК Д.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ви маєте на увазі уповноваженого органу?

ОЛІЙНИК Д.І. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дивіться, достатньо дивно, тому що пані Свириденко, в принципі, була на більшості нарад, окрім останньої, напевно, з цього питання, тому мені здавалося, що Офіс Президента більше в курсі з приводу цього.

Дмитро Давидович, по озвученим питанням уточніть, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Ще раз: перше - державна допомога, друге - уповноважений орган, це третє, точніше, ще два нагадайте...

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Джерела і урядовий. Дякую.

Значить дивіться, з приводу державної допомоги. Ми в цьому законопроекті прямо визначаємо, що державне стимулювання індустріальних парків не відноситься до державної допомоги, відповідно це не створює протиріч з іншими міжнародними зобов'язаннями України.

Друге: стосовно уповноваженого органу. Ми визначили це зараз таким чином. Ну, по-перше, я зазначу, що міжнародний досвід впровадження індустріальних парків в більшості країн, з досвідом яких вдалося ознайомитись, передбачає наявність такого відповідного органу. Тому ми зробили наступне. Ми на першому етапі передбачаємо створення державної

установи, яка опікуватиметься питаннями індустріальних парків. Вона буде підпорядковуватись Кабінету Міністрів і Міністерству економіки, і Міністерство регіонального розвитку спільно з цією установою буде здійснювати роботу по запуску цього інструменту індустріальних парків.

З 2025 року ми передбачаємо створення, точніше, мабуть, виділення, як правильно сказати, окремого центрального органу виконавчої влади, який займатиметься реалізацією державної політики у сфері індустріальних парків. Це міститься в поточній редакції законопроекту.

Стосовно джерел бюджету. Оскільки ми не говоримо про те, що ці кошти мають бути знайдені в цьому бюджетному періоді, то ми відповідно даємо доручення уряду при плануванні на наступний рік при формуванні проекту бюджету передбачити відповідні видатки, і відповідно... Тобто це не йде мова про зміни до бюджету зараз, а уряд при плануванні бюджету наступного року повинен буде передбачити відповідні видатки в структурі бюджету. Теоретично це може бути в структурі ДФРР або окремим рядком, це уряд вже визначатиме сам, як він бачить.

І стосовно урядового законопроекту. Він не є альтернативним до цього законопроекту. Ці законопроекти обидва стосуються індустріальних парків, але вони регулюють різні норми. Частину тих пропозицій, які містились в урядовому законопроекті, ми в цьому, 4416-1, врахували. Ось, власне, так. І сформулювали для себе ряд завдань як комітет на наступні декілька сесій по доопрацюванню індустріальних парків, наприклад, стосовно можливості Укроборонпрому створювати на території своїх підприємств індустріальні парки. Це потребує окремої роботи, тому що там є специфічні у них земельні відносини. Вони не є орендарями, не є власниками землі, вони є користувачами землі, і відповідно потрібно для них певні особливості, як вони можуть створювати індустріальні парки.

Ось так коротко по вашим запитанням.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

Ярослав Іванович, може, ми спочатку проголосуємо за пропозицію, яка ... *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР. Я прошу вибачення, можна слово Антимонопольному комітету?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, давайте ми перейдемо до обговорення поправок трошки згодом. Тобто нам просто процедурно потрібно включити поправки, щойно озвучені під стенограму паном Кисилевським, і потім ми уже будемо говорити по змісту кожної поправки.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дмитро Андрійович, є ще пропозиція від Ірини Юрїївни Новікової У них є ряд технічних зауважень, які так само вони пропонують врахувати, зачитавши їх під стенограму. Якщо ви дозволите, я також можу їх зачитати, щоб ми їх включили. Чи...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Колеги, тоді, якщо більше немає нічого такого, що нам треба фіксувати під стенограму, Дмитро Давидович...

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Є пропозиції від Міністерства економіки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді треба зараз заслухати.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Треба зараз зачитувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Гаразд.

В тексті Закону "Про індустріальні парки" слова "державна підтримка",

у всіх відмінках замінити на слова "державне стимулювання" у відповідних відмінках.

У статті 7 прим.1 у абзаці першому слова "індустріальні парки" замінити словами "ініціатор створення".

У частині другій статті 11 доповнити після слів "учасникам" словами "інші суб'єкти індустріальних парків".

У статті 11 прим.1 у частині першій слова "у складі" замінити на "на території".

У абзаці першому частини першої статті 16 замінити слова "документів" на слово "заяву".

У пункті 4 статті 17 слова "у разі наявності" перенести в кінець цього пункту.

У пункті 9 частини першої статті 27 виключити слова "та учасникам".

У абзаці другому частини другої статті 29 після слів "у випадку зміни" додати слово "учасником".

У пункті 9 частини першої статті 27 виключити слова "та учасникам".

У абзаці другому частини другої статті 29 після слів "у випадку зміни" додати слово "учасником".

Ось такі технічні пропозиції. Колеги, вибачте, що ми це робимо з голосу на комітеті, але це деяка технічна шліфовка, яка допоможе цьому законопроекту бути імплементованим найбільш коректним чином. *(Загальна дискусія)*

Ми під час підготовки пропозицій в більшості випадків ці слова виловили, але, можливо, десь ще щось не...

Пропозиція підтримати.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я все чудово розумію, і це спільне намагання зробити законопроект кращим. Але я би попросив все-таки трошки стримати свій законотворчий запал, тому що у нас працюють юристи

і редактори, вони просто фізично не встигнуть до середини, якщо ми зараз тут почнемо все масово виправляти і переузгоджувати між собою. Домовились? Я не кажу, що це не треба робити, давайте пропозиції, звісно, але якщо вони не критичні і не такі, без яких закон прям не запрацює, то я би дуже просив все-таки...

КУБІВ С.І. Ну, ці треба підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ці треба підтримати, звісно.

Все? В принципі, немає більше нічого?

Я тоді ставлю на голосування пропозицію підтримати пропозицію народного депутата України Кисилевського Дмитра Давидовича та доповнити законопроект і внести до порівняльної таблиці з подальшим врахуванням нових правок, виклавши її в редакції комітету, враховуючи всі озвучені під стенограму пропозиції, і в тому числі, які були запропоновані профільним Міністерством економіки. І лист, безумовно, Кисилевського в тому числі.

Прошу голосувати. Хто – за? Це процедурне голосування. У нас всі – за. 10 у нас?

СЕКРЕТАРІАТ. Одинадцять.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А, і Буймістер приєдналася. У нас не голосували Кицак, Магомедов, Марчук, Скорик, Шевченко. Дякую, колеги.

І друге процедурне голосування... Дмитро Давидович, тоді можемо йти по правках, колеги, вже безпосередньо проговорювати кожен правку, подану до другого читання. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, вам запропонована таблиця, в якій надано пропозиції, які правки пропонується врахувати повністю, частково чи

відхилити. Ви мали можливість з ними ознайомитись. Якщо є потреба, ми можемо йти по всім. Якщо у когось є зауваження по конкретним, прошу їх озвучувати, обговоримо конкретні поправки.

_____ . А багато наполягають?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Я так розумію, у Ярослава Івановича є і Людмила Анатоліївна хотіла...

Окрім того, що я зачитав під стенограму, це технічні уточнення, всі інші поправки є в таблиці.

БУЙМІСТЕР Л.А. В мене тільки одне коротке питання. Наскільки я розумію, ми цим законопроектом пропонуємо створити один центральний орган виконавчої влади, уповноважений для того, аби вести цю діяльність. На практиці інших країн, я знаю, що такі органи створюються в тому числі і на рівні органів місцевого самоврядування, що, в принципі, з точки зору того, що ми рухаємося до децентралізації, то було б, можливо, про це подумати доцільно? Я не кажу, що це враховувати там обов'язково потрібно зараз. Хоча якщо технічно є така можливість, то можна було би і врахувати. Але це, ну, таке принципове питання: хто визначає, наприклад, ці обсяги діяльності чи види діяльності, які є в індустріальних парках? Чи це повинні бути органи місцевого самоврядування, чи ЦОВВ? Ну, знаючи, що у нас коли з'являється один ЦОВВ на регулювання якоїсь великої сфери в економічній діяльності, то в одному ЦОВВ набагато скоріше з'явиться корупція і неефективне управління, аніж якщо це розділити на органи місцевого самоврядування. І якраз те, про що ви казали, Дмитро Давидович, це допоможе, в тому числі, більше залучати ОМС до цієї діяльності.

А що стосується державної допомоги, це суто коментар, навіть не для вас, а більше для тих хто піднімав це питання до цього. Насправді в більшості країн індустріальні парки вилучені з дії загальних правил щодо

державної допомоги, бо саме конструкція індустріального парку передбачає особливості регулювання.

І, в принципі, я закликаю всіх, там зараз чую, що дуже багато ініціатив, нових в тому числі, по державній допомозі виникає. Колеги, давайте дуже уважно до цього відноситись, тому що, поки у нас немає нової угоди, економічної, повноцінної і всеохоплюючої з Європейським Союзом, говорити про те, щоб робити більш жорсткі правила державної допомоги, – це фактично обмежувати свої економічні можливості.

Тому, якщо ми хочемо говорити про приведення свого законодавства у сфері держдопомоги до вимог європейського законодавства, то давайте дивитися, наприклад, Польщу. Коли вони почали дуже жорстко працювати за європейськими правилами державної допомоги, вони втратили величезну частину промисловості. Але при тому вони розуміли, навіщо вони це робили, тому що у них вже була Угода про членство в Європейському Союзі.

Поки ми не є членами Євросоюзу і поки ми не маємо вільного доступу на європейські ринки, давайте дійсно керуватися якимось патріотизмом економічним, а не тільки сліпо виконувати всі вимоги, тим паче, у нас є дуже багато інших, невиконаних, є вимог Угоди про асоціацію, які би скоріше нам треба було би виконати для того, щоб економічно нашу країну наблизити до європейських стандартів.

Дуже дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую, Людмила Анатоліївна. Я з приводу місцевого самоврядування хочу зазначити наступне.

По-перше, ми в критеріях схвалення Кабінетом Міністрів... Тепер, до речі, у нас за цією редакцією законопроекту включення індустріальних парків до реєстру відбуватиметься рішенням Кабінету Міністрів. Це один із запобіжників проти можливих зловживань. Так от, мається на увазі, що оскільки держава надаватиме якесь стимулювання, то ми повисили рівень прийняття рішення про включення індустріальних парків до реєстру, який

надаватиме доступ до цього фінансування. Про це йде мова, це була, до речі, одна із пропозицій податкового комітету.

Так от, буде братися при прийнятті цього рішення про включення до реєстру, буде братися до уваги позиція органів місцевого самоврядування щодо необхідності створення чи нестворення індустріального парку. Це перше.

Друге. Я передбачаю, що саме органи місцевого самоврядування будуть одним із лідерів цього процесу по створенню індустріальних парків. У них є право, і вони вже, я знаю, що планують ним користатися, ставати ініціаторами створення індустріальних парків, тобто самі органи місцевого самоврядування будуть їх створювати.

БУЙМІСТЕР Л.А. А вони мають на це повноваження?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Да, вони мають на це повноваження, звичайно.

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Так, вони мають такі повноваження, звичайно. Але, звичайно, їм хотілось би, щоб їм держава в цьому допомагала.

І третє, що я хочу сказати, що зараз фактично у всіх великих містах, і я думаю, що, може, Ірина Юріївна підкаже, скоріш за все... чи Артем, який Мінрегіон представляє. У кожній області, і, скоріш за все, у кожному великому місті, є агентство регіонального розвитку, одним з напрямків діяльності яких є, чи може бути, якраз індустріальні парки. Тому органи місцевого самоврядування і органи місцевої влади володіють відповідною інституційною інфраструктурою для того, щоб забезпечити оцю координацію індустріальних парків на місцях.

І я вже кажу, з особистого спілкування з мерами, з головами ОТГ і так далі, вони чекають, поки ми це приймемо, і вони вже дуже добре розуміють,

що вони будуть робити. Бо мери знають, як скористатися цим індустріальним парком, і впевнений, що вони ним скористаються.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я тут погоджуюсь з Дмитром Давидовичем в тому, що це для мерів в першу чергу інструмент в якості залучення додаткових інвестицій. Тут будь-який голова або міста, або громади в першу чергу зацікавлений в цьому більше, ніж органи місцевого...

Тому, власне, це справді інструмент для органів місцевого самоврядування.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Да, Ярослав Іванович.

РУЩИШИН Я.І. Шановні колеги, я цілком згоден з мотивацією прийняття цього закону, я страшенно за нього вболіваю. І саме через те я подав свої поправки, через те, що, даруйте за непарламентське слово, він занадто розхристаний. І та критика, яка була від ГНЕУ, і від Антимонопольного комітету, і не тільки, вона, на моє переконання, досить слухна. І тому ці поправки були скеровані на те, щоб прибрати ці неузгодження.

Я тільки деякі серед них скажу. Якщо можна Дмитра попросити, щоб зреагував на це. І обов'язково, якщо можна, підключити АМКУ, який, до речі, Антимонопольний комітет категорично не підтримував прийняття проекту закону, оскільки потребувало ґрунтовного приведення у відповідність до Закону України "Про державну допомогу суб'єктам господарювання". І ми нашими поправками, до речі, якраз враховували зауваження Антимонопольного в цій частині. Проте ці поправки були відхилені.

Також наша поправка 46... *(Шум у залі)* Ні, 46-а - це ГНЕУ вже йде, це вже інше йде. *(Шум у залі)*

О'кей, якщо йти по Антимонопольному, там також забрали дві статті,

35-у і 36-у, до яких мав якраз Антимонопольний комітет. Але вже, можливо, вони пояснять. Але також Антимонопольний комітет звернув увагу, що в підпунктах 10, 12 статті 27 Закону України "Про індустриальні парки" запропоновані повноваження уповноваженого державного органу значною мірою вже закріплені в законі, причому в пунктах 5, 6 цієї ж частини першої, до якої пропонуються зміни. І ми ці поправки також подавали. Вони чомусь відхилені, хоча не зрозуміло, з яких причин.

46 правка, якщо говорити... Закон України "Про індустриальні парки". Ми пропонували виключити норму про "інші об'єкти, не заборонені чинним законодавством", оскільки це вже дисперсія. І вказане формулювання дозволяє розміщувати в складі індустриального парку фактично будь-який об'єкт, що нівелює мету закріплення цієї статті законопроекту. Більше того, таке формулювання надає можливість уповноваженим органам самостійно вирішувати, які об'єкти можуть розміщуватися у складі індустриального парку, а які - ні, що є ознакою надмірно дискреційних повноважень.

І також, якщо можна, це частина перша статті 14 Закону України "Про індустриальні парки", на думку ГНЕУ, положення "суб'єкт господарювання, власник або орендар земельної ділянки має право включити належну йому земельну ділянку до діючого індустриального парку за своєю письмовою згодою, яка надається ініціатору створення індустриального парку" не кореспондується з низкою норм закону, які передбачають інші механізми регулювання земельних відносин в індустриальному парку.

Ми запропонували це виключити, проте поправка 60 була відхиленою. Який механізм запропонований для усунення вказаного зауваження від ГНЕУ та нашої пропозиції виключення даної пропозиції? Оце, якщо можна. Це тільки деякі основні.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Ярослав Іванович, давайте почнемо з кінця. Ваша поправка номер 60 врахована, так що все добре. Точніше, пропонується її врахувати.

Давайте далі: стосовно державної допомоги. Вже Людмила Анатоліївна, мені здається, досить ґрунтовно про це прокоментувала, я до цього теж повернуся. Ми проблему з державною допомогою вирішили наступним чином, ми її прямо... *(Шум у залі)*

Ні, ми прямо вказуємо, що це не є формою державної допомоги. *(Загальна дискусія)*

Далі: стосовно статей 35 і 36. Ми виключили ці статті і виклали всі стимули, які надаються індустріальним паркам, в статті 34. Тому ці відповідні пропозиції відхилені, саме через те, що ми просто ці статті вилучили із законопроекту - і все. Залишилася тільки одна 34 стаття.

Тепер стосовно вашої правки щодо об'єктів, які можуть знаходитися всередині індустріальних парків. Дивіться, ми зробили наступним чином. Ми ввели спеціальне поняття, яке називається "інші суб'єкти індустріального парку". Це ті суб'єкти господарювання, які можуть фізично знаходитись на території, але не можуть претендувати на державну підтримку. Тобто що це означає? Це означає, що якщо, наприклад, на території індустріального парку є потреба розмістити наприклад, відділення DHL, то воно може там бути розміщено, але воно не зможе претендувати на компенсацію підведення інфраструктури, воно не зможе претендувати на податкові стимули, на митні стимули, на щось інше. Воно там фізично може знаходитись, але ні на які стимулювання від держави воно претендувати не зможе. Тому що потреба в цьому об'єкті там може бути, з якихось суто виробничих міркувань, але претендувати на стимули воно не зможе, от в цьому саме ця конструкція.

Також ми окремо прописали, які види діяльності... У них інший статус, так. Тобто вони можуть... От є земельна ділянка 60 гектарів... Вони не можуть претендувати на отримання різного державного стимулювання. Це ми з податківцями дуже ретельно все прописали, щоб воно саме так і працювало.

Тепер далі: стосовно того, що не можна в індустріальних парках. Ми спеціально виписали, що на території індустріальних парків не можна

виробництво підакцизних товарів – це спирт, алкоголь, тютюн, окрім виробництва автомобілів і комплектуючих. Бо автомобілі - це підакцизний товар, автомобілі якщо хтось захоче в Україні виробляти, хай виробляє, це економічно для країни вигідно.

І також ми прописали, що не можна гральні заклади і ряд інших видів діяльності, яких, в принципі, не можна ні в якому статусі на території індустріального парку. Хочуть - є багато місця в країні, де можна побудувати.

Ось так це виглядає. Тобто у нас фактично є учасники індустріального парку, які можуть там знаходитись і можуть отримувати державне стимулювання; є інші суб'єкти, які можуть знаходитись фізично, але не можуть отримувати державне стимулювання; і є ті, кому в принципі не можна. Ось так ця конструкція працює.

Відповідно для ініціатора, чи, власне, для країни, яка хоче цим інструментом скористатися, це буде працювати так. Є виробниче підприємство невеличке, воно вирішило розмістити виробництво - розміщує, отримує державне стимулювання. Має змогу завезти без мита обладнання, має змогу не сплачувати імпордне ПДВ і так далі. Для цього підприємства, наприклад, потрібно, щоб був склад DHL, чи логістичний термінал, чи, я не знаю, навіть там конференц-зал там, де вони будуть проводити зустрічі з клієнтами. Це можна розміщувати, але пільги на це, стимули отримувати не можна.

І є, наприклад, казино, яке знаходиться десь в іншому місті, можливо, на території цієї самої територіальної громади. Якщо там держава дозволяє такі заклади розміщувати, або там виробництво спирту, або ще щось, то воно знаходиться десь за межами індустріального парку і до індустріального парку ніякого стосунку не має, заборонено в принципі. Ось так це буде працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я якраз хотів попросити взяти слово пані Дягілеву. З нами на зв'язку є пані Оксана?

ДЯГІЛЄВА О.В. Так. Дякую дуже.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, прокоментуйте по державній допомозі і по іншим аспектам, які тут лунали. Будь ласка.

ДЯГІЛЄВА О.В. На жаль, не можу поки погодитися з деякими депутатами, які вважають, що це не є державною допомогою. В нас вже наразі є декілька рішень, де ми визнавали індустріальні парки саме державною допомогою. Ми співпрацюємо разом по всіх питаннях і з Міністерством економіки, і з місцевими органами влади, тобто в нас вже є низка рішень. Вони визнаються допустимою державною допомогою. Тобто ми не бачимо тут якихось проблем, що ми якимось чином зупинимо інвестиції в такі проекти.

Тому ми все ж таки просимо, ну, ще раз це питання розглянути. Ми обговорювали це з нашим європейським проектом, вони підтверджували, що це є державною допомогою.

Те формулювання, що ви посилаєтеся, що це така форма, яка не передбачена нашим законом, перелік форми державної допомоги не є виключним, тобто державна допомога може надаватися в будь-якій формі. То я думаю, що, ну, таке формулювання воно цього питання не зніме.

Тому я все ж таки прошу розглянути ще раз наші пропозиції, погодитися з ними. І так само ми потім готові разом з Міністерством економіки і Міністерством регіонального розвитку вже процедурно обговорити, яким чином ми можемо просто прискорити процес погодження. Це можна зробити один раз як державну саме програму, а не індивідуальний захід. Ми одного разу все це питання вирішимо для всіх майбутніх індустріальних парків - і потім не будемо кожного разу цього торкатися. Тобто це, ну, зовсім я не бачу, щоб якимось чином це пригальмувало або взагалі заблокувало процес створення індустріальних парків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Оксана.

Тут у пана Кисилевського коментар. Будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Вибачте, може, таку емоційну оцінку, дозволю собі. Але, як у нас в країні часто буває, у нас допомоги державної ще ніякої нема, індустріальних парків ніяких немає, у нас з 49 парків, які існують в реєстрі, реально працює 7, а резидентів в цих парках значно менше, ніж самих індустріальних парків, а вже є рішення про те, чи щось визнавати, чи не визнавати державною допомогою. І оце, мені здається, трохи перевернута логіка. У нас давайте хай індустріальні парки спочатку з'являться, хай ми навчимося як держава використовувати цей інструмент, як це роблять всі інші країни, які чомусь не вважають це державною допомогою, як зазначила колега Людмила Анатоліївна, а потім, після цього, будемо дискутувати, так чи є воно, чи нема. Бо поки ми ще нічого не надаємо, а вже намагаємося щось зарегулювати.

Тому я все ж таки пропонував би в пропонованій редакції підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тарута, будь ласка.

ТАРУТА С.О. Президент, по-моєму дві місяці тому назад був у Турції і побачив, за рахунок індустріальних парків як змінилася країна. І там це не допомога – це стимулювання. Ми створюємо нові робочі місця, і казати зараз, що це допомога, це абсолютно неправильно. Якщо ми хочемо змінити країну, то треба це робити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

ДЯГІЛЄВА О.В. Це якраз і є державна допомога, допустима саме на створення робочих місць.

ТАРУТА С.О. Термін "допомога" треба убрати повністю із лексикона. Це "стимулювання інвестиційної діяльності". І забули відносно "допомоги".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, у кого є пропозиції ще, зауваження? Голосувати. Але нам потрібно проголосувати тоді два голосування процедурних. Ми, по-перше, голосуємо врахування цих нових правок в редакції комітету, які подав Кисилевський і які були озвучені під стенограму. Далі ми проголосуємо доручення депутату Кисилевському подати ці правки як суб'єкту законодавчої ініціативи, і далі вже переходимо до голосування за закон в цілому. Добре?

Тоді, колеги, перше. Ставлю на голосування...

ГРИБ В.О. Зачекайте, у мене також правка, і якщо можна, я хотіла її потім якось проговорити, до того, як ви будете голосувати за закон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, напевно, зараз тоді найкращий момент це зробити.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Пані Вікторія, давайте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Гриб, будь ласка.

ГРИБ В.О. Дякую вам.

В мене правка 101, і вона говорить про преференції безпосередньо вугільним регіонам, там, де закриваються вугільні шахти. Я дуже вдячна пану Кисилевському, тому що цьому питанню була приділена велика кількість часу на засіданнях робочої групи. І декількома штрихами ми таки торкнулися цього питання. Але от така якраз правка, яка говорить про преференції для вугільних регіонів, чомусь вона була відхилена. Я маю на увазі не на засіданнях робочої групи, а комітетом.

Це надасть такий поштовх напрямку диверсифікації регіонів, там, де у нас закриваються сьогодні вугільні шахти, а вони будуть закриватися, це сьогодні пріоритет уряду, і нічого з цим зробити неможливо буде, тому що Україна підписалася під низкою зобов'язань, які стосуються і кліматичних угод, і інших. І наші європейські партнери сьогодні дивляться, яку ж допомогу буде надавати саме Україна. І, мені здається, отака саме правка надасть їм, також вони побачать політичну волю, що український уряд і Верховна Рада будуть робити все можливе для того, щоб зробити таку...*(Не чути)*

Тому я прошу 101 правку все ж таки розглянути і підтримати її. Дуже вам дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Це 110-а. Я прокоментую, пане голову?

Пані Вікторія, ми мали з вами цю дискусію на робочих групах, і я зараз до неї також повернуся. Дивіться, правка, колеги, звертаюсь до членів комітету, правка 110, вона передбачає сприяння першочерговому створенню індустріальних парків у вугледобувних регіонах України. На мою думку, ця норма має дещо такий декларативний характер, але саме для того, щоб індустріальні парки могли використовуватися з метою ревіталізації тих вугільних регіонів, де дійсно планується закриття шахт, ми зробили дещо практичне і важливіше, і про що ми з пані Вікторією на робочих групах погодилися.

Ми, коли визначали особливості учасників індустріальних парків, особливості створення індустріальних парків, ми передбачили, що на території шахт, які знаходяться в процесі ліквідації, можливо створювати індустріальні парки. Тобто ми зробили дуже практичну річ: якщо держава вирішила, що якась шахта перебуває в процесі ліквідації, то, не чекаючи оці п'ять років, поки вона буде стояти без нічого, там вже можна створювати індустріальний парк. Тобто ми заклали дуже важливі практичні підвалини для того, щоб на цих територіях, де знаходяться зараз шахти, які, можливо,

будуть закриті чи запропоновані до ліквідації, можна було організувати нову діяльність. Ми це зробили, це воно є в пропонуваній редакції. Тому, я вважаю, що це значно більш корисна норма, от з точки зору завдання, про яке... (Пан Іван Лукерія до нас приєднався, заступник Мінрегіону). Значить, це, мені здається, практична, хороша норма, яку варто підтримати.

А цю декларативну норму я все ж таки просив би, рекомендував би її відхилити, тому що вона буде... не має практичної користі. І, окрім вугільних регіонів, у індустріальних парків є також інші завдання, які, може, теж не менш важливі, ніж саме про вугільні регіони.

Ось така моя позиція, яка на робочих групах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Буймістер, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, в мене є пропозиція. Ну, ми, мабуть, будемо зараз голосувати за цю правку. Дивлячись на результати голосування, може, ми все ж таки направимо від комітету лист на уряд? Тому що, мені здається, що після того, як ми проголосуємо в залі цей законопроект, все-одно уряд буде готувати якийсь, ну, стратегічний документ для того, щоб визначити пріоритетні напрямки. І от якраз ми могли би звернутися до уряду, щоб вони особливу увагу, особливо Міністерство енергетики, звернули, коли вони будуть готувати стратегію трансформації... Ну, вони над нею працюють весь час, вона там змінюється трошки, претерпеває там змін, щоб вони врахували можливість використання індустріальних парків. І дати просто уряду таку вказівку, щоб вони саме на це звернули увагу.

Тому що насправді тут немає жодного там якогось порушення чи ще чогось. В Польщі відбувалося абсолютно так само. Просто вони там визначали по регіонам, хто буде там... Спочатку західні регіони розвивалися і отримували фінансування, потім вони ішли там більше до центральних і до східних регіонів.

Ми можемо, ну, з урахуванням тим паче того, що у нас війна на сході України, ми можемо визначити, що першочергово все ж таки ми пріорітизуємо розвиток східних регіонів, і розвиток в тому числі для трансформації і вугільних, і не тільки вугільних, а в принципі депресивних регіонів східних, і тоді це як би позиція буде комітету, на що звертати увагу уряду при підготовці стратегії.

(Загальна дискусія)

ГРИБ В.О. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте, щоб ми не витрачали на це час...

КОЛТУНОВИЧ О.С. Можна запитання?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Олександр Сергійович, будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Я задавав запитання, але я не почув відповідь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, трошки порядку, я вас прошу! Колеги, трошки порядку, будь ласка!

КОЛТУНОВИЧ О.С. Немає просто під рукою першої редакції, там в перших частинах закону зазвичай пишуть пріоритетні сектори економіки і так далі. Чи є там вугледобувна, чи ні, гляньте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В першій редакції вугледобувної не було.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Які взагалі пріоритетні сектори? У вас там авіабудування, суднобудування, машинобудування? Ну, наприклад.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Там такого немає, Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Цей перелік буде визначати Кабмін і в подальшому? Тобто якщо це буде галузь... Я для чого, щоб зняти це питання наприклад, щоб ми туди це включили, бо цього немає, в пріоритеті цього немає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я знаю, зараз, можливо, пані Ірина мене... Колеги, будь ласка, давайте не всі одночасно говорити, я вас дуже прошу!

Ірино, може, ви мене виправите, але наскільки я знаю, пан Любченко зараз з профільним міністерством опрацьовує так звані точки зростання економічного. Правда?

НОВІКОВА І.Ю. *(Не чути)*

КОЛТУНОВИЧ О.С. Коли ми прийнемо цей законопроект, бо ми ним даємо доручення її розробити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, але тут принципове питання полягає в тому, що якщо ми говоримо, що ми йдемо за кластерним принципом, то якщо у нас кластер там на сході або на заході, там, де є вугільні шахти, які закриваються, то у них точка росту – це, власне, і є ревіталізація так звана цієї території, от і все.

Тому, колеги, буде хтось наполягати на голосуванні по тій правці, яка була озвучена пані Гриб, нашою колегою? Чи можемо іти далі?

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, якщо члени комітету... Ну, давайте

проголосуємо, нема питань.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Я підтримую. Але, на мій погляд, вона має мати вичерпний перелік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Це номер який правки, Дмитро Давидович?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. 110.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 110, так?

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Так.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я ставлю на голосування тоді пропозицію врахувати правку 110 народного депутата Гриб. Вона зараз вважається відхиленою. Прошу голосувати.

Хто за те, щоб її врахувати? 3 – за. Дякую, колеги. Рішення не прийнято.

У кого є ще якісь зауваження, пропозиції і запитання по правкам? Да, пані Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*... пріоритети наші комітетські, парламентські, направити їх на уряд... Ну, в принципі, ми готувати можемо вже. ..

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я думаю, що комітетським листом можемо дати рекомендацію уряду.

БУЙМІСТЕР Л.А. І уряд, я так розумію, що підтримує це так само.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Абсолютно.

Добре. Колеги, тоді, якщо більше немає ні у кого пропозицій або зауважень по правкам, у нас тоді наступний порядок голосування.

Перше. Це пропозиція врахувати поправки народного депутата Кисилевського в редакції комітету, озвученої під стенограму, з урахуванням зауважень та пропозицій від профільного міністерства. Плюс ті поправки, які були викладені у відповідному листі.

Прошу голосувати. Хто – за? Одноголосно. Дякую. Рішення прийнято. 11 – за. Правда? До нас більше ніхто не приєднався. Дякую.

Друге. Процедурне так само голосування, колеги. На виконання рішення комітету доручити народному депутату України Кисилевському Дмитру Давидовичу подати зазначені правки та пропозиції як суб'єкту законодавчої ініціативи.

Прошу голосувати. Хто – за? Дякую, колеги. Одноголосно. 11 – за.

І третє. Уже голосування по суті, звертаю увагу. Це рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у другому читанні, прийняти проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про індустриальні парки", спрямованих на залучення інвестицій в промисловий сектор економіки шляхом запровадження стимулів в індустриальних парках (реєстровий номер 4416-1) у другому читанні і в цілому як закон з техніко-юридичним опрацюванням.

Прошу голосувати. Хто – за? Є. Одноголосно. 11 – за. Дякую, колеги. Рішення прийнято. Всіх вітаю. Чекаємо на законопроект в залі. Дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, дуже вам вдячний. Дозвольте хвилинку?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зі своєї сторони, перед тим як дати вам хвилинку, Дмитро Данилович, хотів вам подякувати. І подякувати раднику нашого

комітету Гужві Ігорю, і Роману Віталійовичу за колосальну роботу, яку вони провели разом з міністерством профільним. Пані Ірино, вам також дуже велика подяка.

_____. І пан Лукеря.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І пан Лукеря доєднувався, безпосередньо брав участь.

Я вам дуже дякую, це процес тривалий був. Але сподіваємося, що він справді піде на користь нашій промисловості. Дякую.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Колеги, дуже вдячний вам за голосування. У нас є шанс таке невеличке економічне диво зробити. І нам цим шансом треба скористатися.

Про що я хотів би зазначити з такої практичної площини. Під час роботи над цим законопроектом, ми розуміємо, є деякі речі, які нам треба врахувати, повернувшись ще раз до цього закону, можливо, на наступній сесії чи через сесію. Це питання оборонпрому і питання великих державних підприємств, таких як "Південмаш", наприклад, чи щось таке. Вони мають величезні території, які не задіяні. І це теж потенційне місце, де можна організувати індустріальні парки. І це потребує якогось окремого специфічного регулювання.

Далі. Є питання земельні, які деякі учасники робочої групи піднімали під час обговорення. Нам теж треба було б їх більш детально опрацювати. І також є деякі технічні речі, які, можливо, дозволять вдосконалити якісь процедурні моменти.

Оце три таких блоки: великі державні підприємства, земельні питання і якісь нюанси процедур. Ми матимемо можливість в наступному попрацювати над новим законопроектом. Коли ця робота почнеться, я всіх завчасно запрошую до неї приєднатися. Можливо, ми ще і проблематику оборонпрому і державних підприємств вирішимо. Це теж хороша справа.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А у мене паралельно, колеги, ще прохання до особливо представників інших фракцій. Ми зі своєї сторони роботу будемо вести з нашими колегами з іншого комітету, з Комітету податків, стосовно пришвидшення прийняття і розгляду, принаймні в першому читанні, тих двох законопроектів, 5688, 5689, якщо не помиляюсь. Зі своєї сторони так само будемо дуже просити, щоб наполягали на якомога швидшому розгляді в Комітеті податків і фінансів. Дякую.

Можемо переходити до наступного питання. У нас останнє питання, передостаннє перед "Різним": проект 2403 про акціонерні товариства, так само друге читання.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Пане голово, можна два слова?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можливо, Олексій Васильович, ви щось знаєте більше, але я такого не пам'ятаю. Колеги, у нас не було такого, здається.

(Загальна дискусія)

ПІДЛАСА Р.А. Надо проверить, возможно речь идет о том, что оно... Чекайте, ну ми не виключали нічого по одному, ми скасували один список, можливо, воно було в тому списку, але це треба перевірити. Я, чесно кажучи, не знаю, чи воно було там. А новий список ми ще не ухвалили. Тому казати про те, що ми щось виключили чи включили, не можна.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але, колеги, у нас, в принципі, на вересень, мені здається, що це надзадача - цей список ухвалити.

КУБІВ С.І. Ми обіцяли, що ми його ухвалимо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але просто, Степан Іванович, я з вами погоджуюся, але ми ж ми розуміємо, що скасування переліку – це рішення вольове, політичне. А утвердження нового – це має бути консенсус, інакше воно зал не пройде просто, ми ж це розуміємо. Тому що в кожного свій округ, у кожного в окрузі своє підприємство, я маю на увазі за яке він несе відповідальність перед виборцями. Тому тут така історія, важка.

Будь ласка, Роксолана Андріївна.

ПІДЛАСА Р.А. Шановні колеги, як правильно сказав Олександр Сергійович, 1 300 поправок було подано, з них враховано або враховано частково 816 штук.

Ми намагалися бути дуже конструктивними, зустрічалися з авторами поправок насправді. Приходили багато в чому до компромісу, або вони нас переконували, точніше, не компромісу, а консенсусу. Тому що дуже часто автори поправок переконували нас в тому, що потрібно врахувати їхні поправки.

Але 486 штук ми відхилили, зокрема тому що є принципові пропозиції. Я пропоную обговорити те, що ви вважаєте за потрібне. І можна також запросити пана Максима Лібанова до нас долучитися, члена Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, долучитись до нашого обговорення. Тут якраз місце звільнилося, Сергій Олексійович звільнив.
(Загальна дискусія)

Я пропоную, кожен, хто має на чомусь наполягати... Там просто поправок багато однакових по кожному питанню. Я думаю, що як я пропонувала колись, пам'ятаєте, по інтелектуальній власності, обговорювати

блоки питань, а потім відповідні поправки враховувати.

Нам якраз підкаже Максим Лібанов, якщо ми якийсь рішення приймемо, які поправки потрібно врахувати, і ми їх формально проголосуємо. Добре?

(Загальна дискусія)

ПІДЛАСА Р.А. Дмитро Андрійович, я запропонувала обговорювати питання по смисловим блокам, а потім, якщо буде прийняте якийсь рішення, правки голосувати відповідно... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Справедливо.

Пані Буймістер, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дуже дякую, колеги.

Дійсно довго обговорювався законопроект, дійсно великий, дійсно комплексний, дійсно дуже багато зустрічей ми провели, в тому числі з пані Роксоланою, з паном Лібановим. І, хочу відмітити, що частково конструктивно, тому що частково ми познімали проблемні питання в цьому законопроекті, але, на мій погляд, залишилися декілька критичних речей, які ми сьогодні повинні розглянути і прийняти рішення, що ми про це все ж таки думаємо.

Колеги, перший такий... Якщо йти по категоріях питань, перша категорія питань - це посадові особи та відповідальність посадових осіб товариства. Друге питання - це конкуруючі вимоги при сквізауті. Третє питання - це великі правочини та правочини з зацікавленістю. І останній пункт - це чи потрібно юстувати акти НКЦПФР, і чи потрібна нам монополія фактично на ведення реєстрів акціонерів з боку НКЦПФР.

Оце чотири категорії питань, які я пропоную обговорити. Починаю з першого.

Перше питання стосується статей 85, 86 Закону "Про акціонерні товариства". Це "Посадові особи" та "Відповідальність посадових осіб". Я

розумію прагнення авторів законопроекту наблизити українське законодавство про акціонерні товариства до міжнародних стандартів, і, зокрема, до стандартів Великої Британії, але я вбачаю зараз у тих формулюваннях статей 85 та 86, запропонованих сьогодні на розгляд комітету, величезні ризики.

Зокрема, колеги, я можу просто поділитися особистим досвідом. Протягом 10 років я займалася реструктуризацією бізнесу. Це означає, що ти приходиш в активи або директором, або головою наглядової ради, де завідомо є конфлікт між акціонерами. І якщо ми будемо приймати статтю 85, 86 в цій редакції, яка є на сьогоднішній момент, це створює дуже багато ризиків для тиску на органи управління акціонерних товариств, особливо при таких конфліктних ситуаціях.

Я в Великій Британії дуже багато судів мала, особливо по корпоративному та по договірному праву. І я розумію, що стаття 85, 86 в чинній редакції в порівняльній таблиці, це фактично переклад деяких положень, не всіх, деяких положень закону про компанії Великої Британії. При цьому формувалося Британське законодавство зовсім не так, як формувалося українське законодавство. І воно формувалося, в першу чергу виходячи з тої судової практики, яка була, яка роз'яснювала ті чи інші положення, і потім вони кодифікувалися у законі про компанії.

В нашому ж випадку, у випадку України, ми йдемо за іншим шляхом. У нас прецеденти судові не є прямим джерелом права, а отже, суди більше керуються законодавчими нормами, аніж попередньою судовою практикою.

З урахуванням того, що у нас судова реформа ще не закінчена, давати надлишкові повноваження, в тому числі навіть не повноваження, а можливості для тиску на органи управління акціонерних товариств, на мій погляд, буде створювати виключно ризики корупційні, ризики того, що ці інструменти будуть використовуватися для рейдерських захоплень, для корпоративних війн тощо.

І головне, що суб'єкти, які попадуть під ці ризики, чи ті ж самі органи

управління, не матимуть можливості захищати адекватно свої інтереси в судах. Адже на сьогоднішній момент у нас навіть не існує в законодавчому полі ані доктрини добросовісності, яку пропонується тут якимось чином деталізувати, але не в повному обсязі, знову ж таки навіть порівняно з законами про компанії Великої Британії, і не дається достатньо чітких формулювань, які б відповідали принципам правової визначеності.

Тобто, якщо ми хочемо ускладнити життя бізнесу, звісно, ми можемо приймати в такій редакції, але я би все ж таки запропонувала не поспішати, прийняти всі інші гарні положення дійсно цього законопроекту, які в ньому є, а питання щодо відповідальності менеджменту... давайте хоча би ті інструменти, які є на сьогоднішній момент в українському законодавстві, спочатку почнемо використовувати, а вже потім будемо ще жорсткішими робити ці вимоги.

Тому що, я вам можу сказати, що по цим формулюванням на сьогоднішній момент будь-які члени наглядових рад або голови правлінь акціонерних товариств можуть попадати під ризики судових оскаржень їхніх дій. І не тільки дій, а і накладення відповідальності з боку недобросовісних акціонерів. Це не захист міноритаріїв в жодному вигляді.

Мною були запропоновані правки до основного законопроекту, спочатку для того, щоб їх просто виключити ці норми, які були запропоновані. В мене є альтернативні норми, які надавалися авторам законопроекту під час роботи робочої групи, пані Роксолані і пану Лібанову, як ми могли би змінити ці формулювання. Так само можна було би, якщо буде така ласка, пані Роксолани і комітету, внести їх у редакції комітету.

_____ . Їх в таблиці немає?

БУЙМІСТЕР Л.А. Нових формулювань немає, тому що вони пропонувалися на робочу групу, але вони не були враховані. І я не знаю, яка

зараз позиція пані Роксолани щодо цього питання і в комітеті, можемо визначатися.

Можна зараз обговорити це питання, а потім перейти до конкуруючої вимоги?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте зараз це питання обговоримо.

ПІДЛАСА Р.А. Дивіться, там є поправки, які Людмила подавала формально в законопроект, зокрема, до 86 статті було 3 поправки: 895-а, 899-а і 901-а. Це не має значення, які в них номери, вони враховані по суті або повністю.

Але є ще окремо те, що ми обговорювали окремо з Людмилою, її нову альтернативну редакцію. І починаючи зі статті, наприклад, 86 "Відповідальність посадових осіб органів акціонерного товариства", вона наразі в правій колонці врахована майже повністю, тобто друга, третя частина враховані... Я це можу потім тобі передати, щоби ти...

БУЙМІСТЕР Л.А. А це яка правка?

ПІДЛАСА Р.А. Це я не про правку говорю, а про ось цей новий файл з альтернативною редакцією, який ти давала.

БУЙМІСТЕР Л.А. Правильно. А це ми вносимо її тоді в редакції комітету, бо я не розумію, як ми формально це будемо робити?

ПІДЛАСА Р.А. Ні-ні, воно там... так чи інакше хтось подавав схожі формулювання і воно було враховано. Нуот, наприклад, якщо говорити про те, що ти пропонувала написати в статті 86, частина два-три, про правочини, це враховано в рядку 1110, наші вони частини три і чотири. Там частина друга, тобто фактично четверта, врахована

теж в 1110-й.

Частково, дійсно, по 86 статті лише в першій частині, як ти пропонувала написати, вона врахована тільки наполовину. Перше речення повністю враховано, а друге - там, де ти говориш, що члени наглядової ради і члени виконавчого органу несуть відповідальність перед товариством, якщо буде доведено, що вони недобросовісно чи нерозумно діяли, або невідповідно звичайним умовам цивільного обігу, ми це не врахували, зокрема і тому, що це написано навпаки в 85 статті, в попередній. І ми про це дискутували з тобою, що посадові особи повинні діяти добросовісно, і розумно, і так далі.

Ми обговорювали це, і дійсно була дискусія про те, наскільки в судовій практиці можливо акуратно і правильно трактувати, чи діяла посадова особа добросовісно і розумно, і чи зможуть суди це правильно трактувати.

Ми звернулися до судді Верховного Суду пані Кібенко для того, щоб вона проаналізувала ці редакції: і нашу редакцію, і запропоновану редакцію - Людмили на предмет правозастосування.

Я в матеріалах до 2499-3, ми приєднали лист, який вона надіслала. Власне, суддя Верховного Суду (звісно, це є на розсуд комітету і членів комітету, чи вважають вони за потрібне брати до уваги цей лист), вона вважає, що не зовсім у нас такі суди непрофесійні, щоб не змогли трактувати правильно ці терміни про добросовісність і розумність. Крім того, що вони живляються і в інших частинах законодавства і в інших законах.

Тому ми залишили статтю 85 в такій редакції, як вона була. Але знову ж таки це на розсуд комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Людмила Анатоліївна.

БУЙМІСТЕР Л.А. Якщо можна, я відреагую. У нас дійсно була дискусія із Верховним Судом на цю тему. Давайте відверто, у нас Верховний Суд – це єдиний суд, який ще нормально працює і може приймати рішення,

зважені, і може трактувати поняття такі, як добросовісність, доброчесність чи розумність. Але ми постійно будемо стикатися з цими проблемами, в судах першої інстанції в першу чергу, які, як ми знаємо дуже добре, приймають часом протилежні рішення за одними і тими ж самими обставинами справи. І чи нам вистачить того складу Верховного Суду для того, щоби зараз заслуховувати усі апеляційні і касаційні скарги, які будуть надходити на рішення судів першої інстанції, в мене виникає велике питання.

Більше того, суди нижчих інстанцій навіть не завжди керуються пленумами Верховного Суду в своїй практиці, з цим ми стикаємося постійно. Постійно стикаємося з тим, що навіть по підсудності пленуми Верховного Суду не враховуються судами першої інстанції, я вже мовчу про якісь застосування складних концепцій, таких як доброчесність або розумність.

Насправді дискусія в західних країнах, і вона, до речі, це не дискусія, яка пройшла і закінчилась, вона весь час проходить в тому чи іншому форматі, і весь час доктрина доброчесності і доктрина так званої доцільності, вона постійно змінюється, постійно обговорюється, еволюціонує.

Тому у нас вже такої дискусії, професійної, крім того, що ми її почали завдяки цьому законопроекту (і це дуже, я вважаю, позитивно) з Верховним Судом, з іншими експертами, подібної дискусії не було.

І те, що ми навіть вписуємо ті слова, на які немає чіткого юридичного тлумачення доктринального в інших законах, ну, це не виправдовує те, щоби зараз поставити увесь бізнес. Тому що одна справа, коли державний сектор десь щось там напише, ну, там все-таки є вищестоящі інстанції, які щось можуть проконтролювати, є правоохоронні органи, є якісь там антикорупційні органи і так далі. А у випадку приватного бізнесу ми будемо зараз просто-напросто блокувати роботу підприємств, стримувати розвиток бізнесу, тому що, не включаючи навіть *ordinary records of business*, який є наскрізним принципом британського закону про компанії, він всюди там

проходить, що за ordinary records of business ніхто директорів і членів наглядових рад ніколи не притягують до відповідальності.

Зрозумійте, можна втратити гроші через зміну ринкових обставин. Можна втратити гроші не через недобросовісну діяльність менеджменту, а через те, що, наприклад, ринок "упав", криза настала, я не знаю, ціни змінилися дуже суттєво на ринку. Або конкурент, або в акціонерних товариствах це найбільш актуально, особливо у відкритих акціонерних товариствах, коли може бути акціонер, у якого є одна акція, і він може піти, і, вибачте за не літературну лексику, "кошмарить" той бізнес, де він придбав одну акцію, мені здається, що поки ми ці концепти основні не доопрацюємо, то ставити під ризик взагалі розвиток всього бізнесу в державі є недоцільним і це призведе до рейдерства, прямого рейдерства бізнесу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Людмила Анатоліївна.

Я вам щиро скажу, я персонально захоплююсь вашим індивідуальним досвідом, я не жартую зараз і не підкожую, і глибиною знання цієї теми, і цим досвідом. Я сам з юридичних кругів, і у мене так само, повірте, є багато колег колишніх, які вважають, що в Україні, допоки ми не змінимо судову систему, можна в принципі більше нічим не займатися, тому що все добре розбивається в суді. Але, чесно кажучи, я не готовий наразі підтримати думку, що ми економічні законопроекти маємо повинні ставити у залежність від там складу Верховного Суду або спроможності місцевих судів. Це дуже важливо, я згоден. Я чую ваші аргументи, ви там у 80 відсотках праві на 100 відсотків. Але просто мені здається, що якщо ми йтимемо за таким шляхом, далі, в принципі, ми можемо збиратися раз на півроку і...

БУЙМІСТЕР Л.А. У мене тільки одна пропозиція насправді, колеги. Якщо ми вводимо доктринальні принципи, які на сьогодні не існують, такі як добросовісність і доцільність, то давайте вводити і ordinary records of business. Просто нехай суди це трактують, так само, як добросовісність, і як так само,

як...

У мене більше пропозицій немає. Давайте врахуємо, залишимо як так, але просто врахуємо оцю одну річ, одне речення, щоб у нас суди теж почали трактувати, що для того чи іншого бізнесу є звичайним ходом бізнесу. І все, і тоді у нас хоч якось збалансується от відсутність такого фундаментального доктринального підходу до одних і до інших. Ну, тоді будемо просто судовою практикою це випрацьовувати. До "вишки" будемо йти, до Конституційного Суду доходити, це немає значення. Да, суди будуть визжати від цього, потім прийдуть до нас за півроку і скажуть, що ж ви наробили. Але, ну, це вже потім будемо їм казати, що робіть свою роботу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте спочатку Степан Іванович, потім пан Лібанов.

Будь ласка.

КУБІВ С.І. Шановний пане голову, шановні колеги, маючи великий досвід, про що говорить пані Людмила, ще у 2000 роки, коли установа була більше 12 тисяч мажоритарних акціонерів, потім зайшло три юридичні, потім збільшився капітал в разів 40, потім ті, які вливали, не впливали; потім як блокували, одним акціонерам блокували... Це все практика проходила. І ми її змінили до відповідної процедури сьогоденного ринку.

Я би рахував, пане голову, і рахую всім, те, що сказала пані Людмила, я би оце виділив в окрему думку, і я би направив на відповідний комітет, який займається судочинством. Бо цю думку треба розвивати профільним комітетом, і цей комітет повинен бути дискусійним... *(Не чути)*

Друге. Я критичний завжди особливо був до пані Роксолани, але хочу тут сказати, що... Напевно, не знаю з об'єктивних причин наших відносин, щирих і довготермінових в роботі, які ми мали разом, хочу сказати, що редакція законопроекту, який ми розглядаємо сьогодні, це зовсім інший документ. Практично всі речі, які ми отримали в цьому законопроекті, вони є

переписані, в хорошому плані, вони є абсолютно переформульовані, вони є змінені до тих стандартів, які вимагає сьогодні законодавство і дієвість нашого комітету. І я би це позитивно відмітив, і навіть подякував за роботу, що це якісний документ. В цілому техніко-юридичне доопрацювання, яке сьогодні запропоноване, воно носить фундаментальний характер. Я би тут подякував і секретаріату нашому за ту роботу, яку ви проводите, не просто сформулювати такий законопроект, і ті, хто персонально відповідали.

І хочу сказати, що ідеї, які ми можемо зараз висувати, вони будуть розбалансовувати ту коректність законопроекту, який є збалансований і готовий до винесення в зал.

Я цей законопроект, пане голову, буду підтримувати, і хочу закликати членів комітету цей законопроект дійсно підтримати. Він є збалансований, він є коректний, і він заслуговує підтримки не тільки в комітеті, а й в залі в цілому.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую дуже, Степане Івановичу. Я погоджуюсь, і підписуюсь під кожним словом абсолютно.

У мене є пропозиція, колеги... А, пан Лібанов, звісно, будь ласка.

ЛІБАНОВ М.О. Дякую.

Я, власне кажучи, хотів буквально кілька речей сказати стосовно відповідальності посадових осіб товариства. Ми дійсно там провели не одну зустріч і не одну годину в дискусіях і обговореннях. І саме для того, щоб врахувати ті речі, про які казала пані Людмила, з'явилася правка в таблиці законопроекту, яка пропонується від народних депутатів. Це правка 42, яка пропонує дати визначення, що таке є звичайна господарська діяльність (ordinary records of business), про яку тільки що йшла мова, саме для того, щоб це регулювання було комплексним і не було якихось провалів чи білих плям в цьому процесі.

Ну і просто я хотів би закликати народних депутатів підтримати ту редакцію, яка запропонована робочою групою і секретаріатом комітету, і підтримана в тому числі і представниками Верховного Суду. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, пані Підласа.

БУЙМІСТЕР Л.А. А в мене питання. Якщо ви вводите в редакцію комітету, от нову статтю, я просто її не бачила, чесно вам скажу...

ПІДЛАСА Р.А. Я скидала кілька днів тому вже всі поправки комітетські.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я недодивилась просто, я розумію. Дивіться, а чому ми тоді в 86-у цю оговорку не включаємо?

ЛІБАНОВ М.О. Там йде використання цього терміну "звичайна господарська діяльність", бо він використовується не лише в 85-ій, 86-ій, він використовується ще в низці статей, тому він є загальним для цього законопроекту і викладений в статті 2 "Визначення термів".

БУЙМІСТЕР Л.А. Але хіба ми в 86 статтю його додали?

ЛІБАНОВ М.О. Там 86-а посилається на 85-у, в якій він використовується. Він також, по пам'яті, використовується ще в статтях 102, 103, думаю, що ще десь використовується, можна в пошуку пошукати. Але через те, що він використовується в кількох статтях, а не лише в одній, тому ...

БУЙМІСТЕР Л.А. Це технічно я розумію, чому ви так запропонували –

це абсолютно нормально. Я зараз просто хочу знайти, де воно, бо в 86-ій його немає, це я якраз і дивилась.

ЛІБАНОВ М.О. В 86-ій там конструкція зав'язана на "обов'язки посадових осіб, визначені в статті 85", тобто посадова особа товариства відповідає лише за порушення своїх обов'язків, які чітко передбачені в статті 85. Тобто якщо немає відповідного обов'язку в статті 85, то і не може бути відповідальності для такої посадової особи. Така юридична техніка використана в законопроекті.

БУЙМІСТЕР Л.А. Це не зовсім питання юридичної техніки, але давайте я зараз подивлюсь, як це визначення сформульоване. Поки що можемо далі йти по іншим блокам. Добре?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Людмило, а якщо ми взагалі зробимо наступним чином, пропозиція така. Ми зараз голосуємо за законопроект в цілому, у нас ще один комітет в середу, на цьому тижні цей законопроект в залі стояти не буде. Відповідно, якщо ми до середи розуміємо, що там є якась редакція з вашого боку, наприклад, яка ви вважаєте краща, ми її можемо вислати на комітет, обговорити. Якщо всі сходяться на тому, що вона краща, ми можемо повторно винести, проголосувати до повернення розгляду законопроекту і потім змінити цю редакцію в...

БУЙМІСТЕР Л.А. Дивіться, давайте 85-у і 86-у я передивлюсь і до середи скажу тоді, тому що...

ГОЛОВУЮЧИЙ. О'кей. Тобто ми в будь-якому випадку, ну, як би справу завершуємо, поставимо крапку сьогодні, тобто проголосуємо. Але якщо ми зрозуміємо комітетом, що у вас буде краща редакція, то ми можемо в будь-який момент...

БУЙМІСТЕР Л.А. У мене буде, я відразу вже кажу, у мене буде краща редакція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дивіться, я можу просто цю редакцію оформити як окрему думку, і якщо погодяться члени комітету з такою окремою думкою, то ми можемо в середу її переголосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Як варіант.

БУЙМІСТЕР Л.А. А якщо ні, то... Ну і врахувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але в будь-якому випадку ви її зафіксуйте і сформулюйте. В порядку повернення... *(Не чути)*

Да, абсолютно. Підходить?

БУЙМІСТЕР Л.А. Добре. А ми будемо інші блоки зараз розглядати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Якщо є принципові зауваження по ним, то...

БУЙМІСТЕР Л.А. Є. Друге взагалі принципове...

ПІДЛАСА Р.А. Це було не принципове?

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, це було саме просте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я зрозумів.

БУЙМІСТЕР Л.А. Тому я думаю, що ми знімемо по 85-ій, 86-ій з врахуванням того, що багато чого вже враховано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте, єдине тоді у мене прохання все-таки триматися в межах хоч якогось регламенту, щоб ми...

БУЙМІСТЕР Л.А. Добре.

ПІДЛАСА Р.А. Можна я... Ти вже сказала, що "давай я прокоментую і про конкуруючу вимогу". Ми ж по блокам.

БУЙМІСТЕР Л.А. Конкуруюча вимога. Я швидко скажу, що це таке, а потім ти відповіси, що ти про це думаєш, добре?

Конкуруюча вимога при процесі сквізауту. Сквізаут, всі знають, це можна у відкритому акціонерному товаристві зробити так званий... by out і викупити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Під стенограму краще... *(Не чути)* мовою пояснимо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Викупити міноритарних акціонерів, які володіють сумарно менше 5 відсотків акцій компанії, за ціною, яку заявляє мажоритарний акціонер.

Тут є проблема дійсно, на практиці вона у нас виявилася, по-моєму, десь в 5-ти чи в 10-ти відсотках (да, ми говорили, Максим?) випадків йде суттєве зниження ціни пакету. І, в принципі, міноритарні акціонери опиняються незахищеними в такому випадку і вимушені продавати свої корпоративні права за заниженими в десятки разів цінами.

Але той спосіб вирішення цієї проблеми, який пропонується цим законопроектом, це фактично, знаєте, гильйотина проти головного болю. Пропонується, щоби конкуруючу вимогу на от таку вимогу мажоритарія з

продажу акцій могли подати без виключення усі акціонери, які володіють акціями компанії, і навіть однією. Єдина обмежуюча умова, яка міститься в цьому законопроекті щодо такого механізму, - це те, що такий покупець має на ескроу-рахунку мати відповідну суму грошей для того, щоб викупити пакет мажоритарія.

Скажу відверто відразу, в жодній країні, і особливо в Великій Британії, моделлю якої є цей законопроект, чи модель, яка використовувалася при написанні, такого механізму немає.

Більше того, якщо ми уявимо собі, що є компанія, де є 10 тисяч, наприклад, акціонерів по одній акції, дрібних, то це відкриває в тому числі величезні можливості для рейдерства активів конкуруючими вимогами і фактично вбиває такий інструмент, як сквізаут, який сьогодні є передбачений в Законі "Про акціонерні товариства". Тому що жоден мажоритарний акціонерний не піде на сквізаут без того, щоб мати впевненість, що він в міноритарія викупить. Якщо у нього буде ризик висіти, що, купивши одну акцію, хтось може викупити у нього контрольний пакет, ну, то ми отримуємо просто непрацюючий інструмент в законодавстві, який буде мертвим грузом там лежати.

Тому я пропоную від цієї концепції взагалі відмовитись, тим паче, що у нас йде зараз велика реформа оціночної діяльності в Україні спільно з Фондом держмайна. Я знаю, що наші колеги з НКЦПФР вже не вірять, що ми її зробимо, але я думаю, що якраз тут всі члени комітету є, і ми можемо сказати, що, дійсно, це є в пріоритетах роботи нашого комітету. Тому реформою оцінки ця проблема вирішується набагато краще і правильніше, ніж той механізм, який запропонований тут.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Підласа.

ПІДЛАСА Р.А. Дуже коротко. Все правильно, є нюанси тільки.

Тут потрібно розуміти в тому, що якщо міноритарій висуває конкуруючу вимогу, він має надати дійсно підтвердження (або рахунок ескроу, або банківську гарантію), що він може викупити всі 95 відсотків акцій мажоритарія. Це зазвичай великі гроші, і ніхто не буде це робити і не зможе це робити заради... Ну, окей, можливо, є виключні випадки, коли дійсно це може бути використано як тролінг, але це, ми вважаємо, що частіше це буде використовуватися як все ж таки захист міноритарного акціонера.

Крім того, я вам зараз скинула в чат Комітету економічного розвитку рішення Великої палати Верховного Суду якраз зі схожого кейсу. Там я прошу звернути увагу на пункти 7.34 і 7.35. І Верховний Суд якраз говорить, що запровадження державою процедури примусового відчуження акцій на користь приватних осіб в будь-якому випадку має супроводжуватися встановленням гарантій захисту прав особи, яка позбавляється майна. Тому що це сквізаут, це все ж таки примусовий викуп акцій в міноритарного акціонера. І в пункті 7.35 якраз говориться, що наявний механізм, який передбачений в Цивільному кодексі, - це пред'явлення вимоги про стягнення з особи, на користь якої відбулося примусове відчуження акцій. Якщо міноритарій вважає, що дуже дешево у нього стягнули ці акції, то Верховний Суд говорить, що такий механізм не може вважатися достатньою гарантією захисту прав цього учасника.

Дійсно, у світі для сквізауту цей механізм конкуруючої вимоги не використовується. Тут абсолютно правильно каже Людмила, ми його скопіювали з механізму, коли два акціонери сперечаються, за якою ціною викупити свої... а частіше за все два, коли в акціонерному товаристві два акціонери і вони сперечаються, за якою ціною частку викупити одне одного, вони можуть мати ось цю конкуруючу вимогу. Ми її застосували до міноритарія, до міноритаріїв.

Дійсно, росіяни можуть... наскільки я розумію, зараз вже не можуть купувати акції українських принаймні державних підприємств. Що

стосується приватних підприємств, ну, якщо хтось допустив росіян до свого...

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*

ПІДЛАСА Р.А. Ну, наскільки відомо, в нас росіяни не можуть купувати акції в Україні. Чи можуть? Пане Лібанов, можуть?

БУЙМІСТЕР Л.А. ...*(Не чути)*

Колеги, дивіться, коли мова йде про option put і option call, коли має право в приватному акціонерному товаристві, де обмежена кількість учасників акціонерного товариства, один акціонер пред'явити там вимогу про викуп, а інший, якщо переб'є цю вимогу, його викупити обов'язково, це нормальний механізм, він використовується дуже багато де, регулюється угодами акціонерів. І насправді минулий, от прийняття діючого Закону "Про акціонерні товариства" відкрило можливість в тому числі і робити це для закритих акціонерок, і навіть для товариств з обмеженою відповідальністю, уже зараз по українському законодавству.

Але говорити про те, що такий самий інструмент буде у відкритих акціонерних товариствах, де не обмежене коло учасників і де неможливо проконтролювати, хто купить хоча б одну акцію компанії, використовувати цей самий механізм не можна. Це просто буде не "техаська перестрілка", як ще називають цей механізм, а просто "техаський салун", коли будуть стріляти всі один в одного конкуруючими вимогами. Да, будуть, покладуть якусь банківську гарантію під це, причому навіть незрозуміло якого банку, може, там якось офшору, чи там підтвердження грошей на рахунку. Але зрозумійте, це, от уявіть собі, ви будували 10 років свій бізнес, у вас хтось приходить на ринку купує одну акцію - і може при цьому викупити у вас увесь бізнес через це. Хоч у вас можуть бути там довгі плани на розвиток, 10 років ..... якісь обговорюватись. До речі, коли найчастіше робляться

сквізаути, наприклад в процесі . . . ., в процесі злиття бізнесів і так далі.

Ну давайте не вигадувати велосипед.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, позиція зрозуміла.

ПІДЛАСА Р.А. ...*(Не чути)*, тому що після конкуруючої вимоги йде наступна вимога... точніше, наступна пропозиція від акціонера.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роксолано Андріївно, давайте щоб ми просто в дебати це не перетворили.

Будь ласка, пан Лібанов. І перейдемо вже до...

ЛІБАНОВ М.О. Дякую.

Я хотів би звернути увагу на те, що ця конструкція, цей механізм взагалі залежить від першого кроку, який робить домінуючий акціонер. Тобто, виключно якщо домінуючий акціонер, у якого 95 плюс, почне процедуру сквізаути і почне його за свідомо заниженою ціною, отоді міноритарій може захиститись від цього, подавши оцю конкуруючу вимогу, збільшивши ціну щонайменше на 5 відсотків, поклавши відповідно банківську гарантію, і тоді він може перекупити це товариство.

Тому питання лише в тому: якщо мажоритарний акціонер бачить ризик того, що його можуть перекупити, то не занижуй ціну, зроби її більшою. Тобто ціна...Задача цієї норми лише одна - зробити неможливим викуп примусово акцій за заниженою ціною. Саме на цю проблему звернув увагу в тому числі і Верховний Суд, це про те, що казала Роксолана.

Тому ми розуміємо, що, да, ми в цьому питанні будемо йти першими в світі, коли застосовуватимемо цю конструкцію до таких ситуацій, але ми і першими в світі опинилися в цій ситуації, в якій ми є зараз, коли свідомо занижують ціну викупу сквізаути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Буймістер, одна хвилинка. І переходимо або до голосування, або наступного блоку вже.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, це неправда, що в світі не подаються вимоги про сквізаут за заниженою ціною, таке є. І тут треба розділити два аспекти, дуже важливих: право власності на акції компанії відкритого акціонерного товариства і ціна.

Ціну, якщо вона була свідомо заниженою, є судові механізми захисту права, будь ласка, і, до речі, для цього нам потрібна реформа оціночної діяльності, щоб людина могла легко відстоювати в суді свої права і доводити, що вартість була заниженою. Це якраз той механізм, який у світі використовується. І є причина, чому у світі ніде не використовується при сквізауті цей механізм: тому що він просто перестане працювати. От ви побачите, якщо ми цю норму проголосуємо в жодних сквізів, якщо акціонер не впевнений, що у нього там всі його міноритарії підконтрольні уже... А тоді взагалі навіщо робити сквіз на двосторонніх угодах? Просто перекупувуються акції і все.

А от якщо... сам механізм як сквізаут, він працювати перестане, він буде "мертвим".

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чи є необхідність ставити на підтвердження якусь поправку?

БУЙМІСТЕР Л.А. Я попрошу поставити на голосування це питання, а які це правки, Роксолана Андріївна, скажіть, будь ласка, по останній таблиці, бо я зараз буду довго шукати.

ЛІБАНОВ М.О. Якщо мова йде про правку пані Людмили, то це правка 960.

БУЙМІСТЕР Л.А. Стаття 92. 960?

ЛІБАНОВ М.О. Да.

БУЙМІСТЕР Л.А. Дуже дякую.

Тут одна правка, в цьому блоці одна правка, це стаття 92. Я її пропоную виключити, тому що я пропоную виключити оцю тєхаську перестрїлку для сквїзїв. А правка це 960.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, Степан Іванович, якщо дозволите, чекайте. Колеги, давайте процедурно. Євгеній Володимирович, дозвольте. Давайте процедурно ми включимо ті поправки, які озвучила Роксолана Андрїївна, зазначила в листї до таблицї, і потїм вже будемо йти по процесу голосування по поправках, добре?

Тому я ставлю на голосування пропозицію першу. Підтримати пропозицію народного депутата України Підласої Роксолани Андрїївни та доповнити законопроект і внести до порівняльної таблицї з подальшим врахування нових правок, виклавши її в редакції комїтету. Процедурне голосування. Прошу голосувати.

Хто – за? Утримався? Один? Євгеній Володимирович?

ШЕВЧЕНКО Є.В. Я – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Є у нас "за" всі. Не голосував Кицак, не голосував Магомєдов, Марчук, не голосував Скорик, і Тарута, і Колтунович.

Дякую. Скїльки у нас? 11? 10. Добре.

І друге голосування, так само процедурне, колеги. На виконання рїшень комїтету доручити народному депутату України Підласїй Роксоланї Андрїївнї подати зазначенї правки та пропозиції як суб'єкта законодавчої ініціативи.

Прощу голосувати так само: хто – за? Так само одноголосно. Дякую.
Рішення прийнято.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович, будь ласка.

КУБІВ С.І. Я просто хочу звернутися до колег. Коли кожен з нас в цій залі, і не тільки в цій залі, використає свій практичний досвід, то ми жодного закону не приймемо. Ми повинні прийти до того рівня, де ми є сьогодні, що ми хочемо і як ми хочемо вдосконалювати. Якщо ми будемо аплікувати до цього Закону "Про акціонерні товариства", а чому тільки суди, наприклад, Великобританії? А, може, інші. Я розкажу вам приклад...

КУБІВ С.І. Ні, я не за це зараз говорю, не за країну. Я хочу сказати...

БУЙМІСТЕР Л.А. Я вам кажу, звідки його переписали.

КУБІВ С.І. Ні-ні, я розумію. Я хочу інше сказати в цій ситуації. Ми повинні зробити такі принципи, де закон після проголосування в залі відповідно отримає живий механізм. Оце саме головне...*(Не чути)* А всі закони до процесів, які проходять в державі, вони доповнюються, змінюються на базі податкового, фінансового і іншого права.

Наприклад, багато наших фірм пішли на біржі в Європу не буду називати країни. Із 14 фірм одного блоку 10 заробили, обчистили там певні фонди державні, і залишилось тільки чотири, яким ні переходити, ні заходити в інші речі.

Тут ще йде питання про культуру, тут йде питання про парламентаризм. Наприклад, в Великобританії, ми рівняємося, 650 років парламентаризму, а в нас - 30 років. Тобто це трошки речі, які ми повинні збалансовувати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степан Іванович.

Да, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, зверніть, до речі увагу, що багато просто фонетичних помилок в тексті таблиці, яку ми проголосували.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це ж...

БУЙМІСТЕР Л.А. Ну, це просто технічно...

ГОЛОВУЮЧИЙ. В процесі...

БУЙМІСТЕР Л.А. Правку 960 можемо поставити?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка. 960 правка.

БУЙМІСТЕР Л.А. 960 правка фактично просто виключає оцей запропонований механізм техаської перестрілки при сквізауті, щоб він залишився як працюючий механізм. Тому що, я вважаю, неправильно 5 відсотків проблеми, з 5 відсотками от таких заявок, сильно занижених, вирішувати гільйотиною, що ми зараз просто вб'ємо цей інструмент як такий. Він не буде працювати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді ставлю на голосування правку 960. Прошу голосувати. На підтвердження, вона зараз відхилена, на врахування. Прошу голосувати.

Хто – за? Давайте підтримаємо Людмилу Анатоліївну. 3 – за, немає голосів. Дякую, колеги.

Що далі? Можемо рухатись, будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Далі у мене буде питання до пані Роксолани по 102 статті (по значним правочинам) і 103-й (про правочини, щодо вчинення якого є заінтересованість), надавалася мною альтернативна редакція. Вона дуже велика, тому не хочу її зараз викладати тут детально.

ПІДЛАСА Р.А. Я прокоментувати готова.

БУЙМІСТЕР Л.А. Давай.

ПІДЛАСА Р.А. Перша, друга, третя частина дослівно враховані. В третій частині перший, другий, третій, четвертий абзац дослівно. П'ятий абзац – не враховано уточнення про те, що крім випадків, коли єдиним акціонером є держава або територіальна громада в особі органу місцевого самоврядування. Тут мова йде про те, що наглядова рада, не тільки, будь-яка наглядова рада, будь-якого, в тому числі приватного підприємства, прошу так активно зразу не реагувати на це (я просто дивлюся на Євгенія Володимировича). І ми це не врахували, зокрема, тому що різниця... тому що і держава, і територіальна громада - до них мають застосовуватись такі норми закону, як і до приватного підприємства, зокрема з огляду на статтю 13 Конституції, яка говорить про рівність усіх форм власності.

І норма говорить, що, якщо всі 100 відсотків акцій належать одній особі, то наглядова рада може приймати рішення по укладенню суттєвих правочинів, лише якщо це передбачено статутом.

В пропозиції Людмили говориться, що, якщо 100 відсотків належить державі або територіальній громаді, то наглядова рада взагалі не може приймати рішення по суттєвим правочинам. Але насправді це можна врегулювати в статуті підприємства, яке затверджується тією ж державою в особі або Кабінету Міністрів, або виконкому, якщо це територіальна громада, і так далі. Тому ми це не врахували.

Можна, я до кінця прокоментую, а потім обговоримо?

БУЙМІСТЕР Л.А. Так, звісно.

ПІДЛАСА Р.А. Четверта, п'ята, шоста, сьома, восьма - враховано повністю, майже дослівно скрізь.

По статті 103. Перша, друга, третя, четверта, п'ята, шоста частини враховані повністю. Дев'ята...

Так, далі буду коментувати чи окремо пройдемося по 102 статті, а потім до 103-ї перейдемо?

БУЙМІСТЕР Л.А. Давай спочатку 102-у, а потім 103-ю.

Дивіться, в чому була суть моєї правки щодо органів місцевого самоврядування. Ну, давайте чесно, ні для кого не секрет, що у нас на місцевому рівні управляються підприємства комунальної форми власності через так звані комунальні підприємства. Причому ці комунальні підприємства дуже часто бувають навіть стратегічного значення, ну, так історично склалося, що у них можуть бути якісь стратегічні активи на балансі.

Так от, якщо ми ще більше розмиваємо відповідальність комунальних підприємств, я просто хочу нагадати колегам, що у нас жодне підприємство комунальне в цій країні, створене за останні роки, не проходило законодавчого необхідного погодження в принципі, з Антимонопольним комітетом, наприклад, тим самим, який би мав регулювати їхню діяльність, адже половина з них, чи більша частина з них, є в принципі природними монополіями.

Так от, якщо ми повністю розмиємо відповідальність органів місцевого самоврядування (до речі, ми про це будемо багато говорити у зв'язку з реформою корпоративного управління, яка буде у нас на комітеті дуже скоро), то ми просто отримаємо ситуацію, коли люди без політичної відповідальності, яких ніхто не обирав, яких якимось чином там хтось призначив, будуть примати суттєві рішення щодо часом навіть дуже

стратегічних активів. Це перше.

І друге. Давайте себе не обманювати щодо державних підприємств. Не можуть бути всі державні підприємства за цілями своєї роботи тотожними з приватними. Тому що приватні акціонерні товариства, та і, в принципі, приватний бізнес, основна його ціль, окрім того, чого, до речі, в цьому законопроекті немає - корпоративної соціальної відповідальності, і ми навіть не дійшли до концепту цього, але, я думаю, ми це почнемо обговорювати більше в рамках реформи корпоративного управління. Але якщо там основна ціль приватного підприємства - це отримати прибуток і виплатити дивіденди акціонерам, то основною ціллю державних підприємств може бути не просто отримання прибутку.

Я от наведу приклад Нафтогазу. Ми сприймали останні роки, що "Нафтогаз" повинен генерувати прибуток і платити дивіденди державі, хоча насправді сама структура бізнесу Нафтогазу більше нагадує польський PGNiG чи російський Газпром. І фактично він мав би виконувати в тому числі і функцію з забезпечення національних інтересів в газовій сфері. І так само дуже багато інших державних підприємств.

Тому ставити в повністю рівні умови по обов'язкам ми повинні, але по цілям, ну, цього не буде просто. Державний сектор економіки забезпечує інтереси держави в першу чергу. І ми говоримо про те, що все, що не забезпечує інтереси держави, треба приватизувати, а те, що забезпечує інтереси держави, залишити.

Тому я все ж таки думаю, що оця оговорка щодо органів місцевого самоврядування, ми її... я попрошу поставити на голосування. Нам зараз Максим скаже номер поправки. Тому що в трьох таблицях... В мене відкрито два файли, я між ними, тому я вже... в мене не вистачає девайсів на третій.

ЛІБАНОВ М.О. Ну, якщо можна, два слова.

Це стосується: рядок 1439, тут є третій абзац.

ПІДЛАСА Р.А. 1002 поправка.

ЛІБАНОВ М.О. Да. Мова іде про що? Для того, щоби... Об'єкти муніципальної власності в акціонерних товариствах, їх майже не існує зараз, тобто... Це перше.

Про державну власність, ми кажемо про те, що держава як акціонер має поводитись так само, як і приватний власник. Приватна, фізична, чи юридична особа як акціонер, вони мають діяти за однаковими правилами.

І тому, якщо закон дає право наглядовій раді в певних випадках приймати якісь рішення, то не має значення, хто там є акціонер: держава, чи територіальна громада, чи приватна фізична, чи юридична особа. Якщо держава хоче якимось особливим чином врегулювати такі відносини, у неї є така можливість, оскільки дається загальне правило для будь-яких акціонерних товариств статутом передбачити особливість реалізації наглядовою радою такого права.

Ми кажемо про те, що не має бути особливостей лише через те, що акціонером є держава, оскільки це є порушенням статті 13 Конституції про рівність всіх форм власності перед законом.

А правка, да, дійсно, це 1002-а.

ГОЛОВУЮЧИЙ. *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, тому що я вже озвучила, чому, я вважаю, що держава керується не тільки прибутками, а повинна керуватися...

ГОЛОВУЮЧИЙ. 1002-а

Колеги, ставлю на голосування пропозицію підтвердити правку 1002, яка врахована частково. Відповідно пропозиція врахувати її повністю. Прошу голосувати.

Хто – за? Дякую, колеги. Рішення не прийнято.

Інші. Колеги, прошу голосувати. Хто – проти? Утримався? Дякую, колеги. Можемо рухатись далі.

(Загальна дискусія)

ПІДЛАСА Р.А. 103-я чи 104-а, яку ти хочеш?

БУЙМІСТЕР Л.А. А їх разом можна розглянути, тому що вони, в принципі, стосуються одного...

ПІДЛАСА Р.А. Давай, 103-я. В твоїй альтернативній редакції частина перша, друга, третя, четверта, п'ята, шоста, враховані повністю. Сьома частина, є дві редакційних відмінності між твоєю редакцією і кінцевою редакцією. У тебе - "укладення правочину", у нас - "вчинення правочину" тому що так Цивільний кодекс пише. У тебе посилання на частину п'яту, у нас - на восьму, тому що вона вже не п'ята вже, а восьма.

Безпосередньо сама восьма частина. Враховано... перша співпадає частина, другий підпункт частини восьмої не співпадає, ось в чому. Ти пропонуєш, щоб можна було для затвердження суттєвого правочину надавати основні умови правочину або проект відповідного договору. Ми пропонуємо не давати ось цю різницю, тому що основні умови правочину – це не конкретний термін з Цивільного кодексу, як правило, він містить предмет правочину і ціну правочину. І для того, щоб наглядова рада розуміла, що вона погоджує, і приймала інформоване рішення, інколи в суттєвому правочині можуть бути суттєві норми, які не входять в поняття "основна умова правочину". Наприклад, це порядок виконання, оскарження, строки і так далі.

І в попередньому якраз абзаці сьомої частини ми написали, що рішення про вчинення правочину можуть передбачати умови, які можуть змінюватися, якщо там якась нестабільність або невизначеність на ринку. І це дає можливість якраз погоджувати ті умови, які в ході укладення цього

правочину могли змінитися через те, що ринок змінюється, а не через те, що змінився контрагент.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Пані Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Щодо умов правочину, знову ж таки затверджується... Що ми хочемо затверджувати наглядовою радою? Якщо ми затверджуємо повністю договір наглядовою радою, то будь-які зміни, навіть технічні, до цього договору, будь-яка кома, будь-яка зміна технічної характеристики, якщо це поставка обладнання чи ще щось, має проходити так само погодження наглядовою радою, в тому числі і в період виконання такого правочину товариством. І, чесно вам скажу, це дуже сильно ускладнить, обмежить діяльність акціонерних товариств, особливо коли їм потрібно буде бігати за згодою наглядової ради для того, щоби якісь технічні умови контракту змінити.

На практиці в багатьох країнах... По-перше, в жодній країні світу, де я працювала, немає вимоги затверджувати саме текст правочину виключно. Тобто завжди дається дискреція: або акціонер вважає достатньою ту інформацію, яка міститься в рішенні наглядової ради; або, якщо акціонер хоче якісь правочини особливо ретельно контролювати, то він статутом своїм же регулює, які це правочини, які мають бути погоджені, наприклад, загальними зборами акціонерів; або які критерії матеріальності застосовуються, які повноваження даються наглядовій раді на погодження правочинів, які потім не проходять ще і..., ну, або подальшого погодження зборами акціонерів.

Тому, якщо ми обмежимо цю норму виключно затвердженням самого договору, я ж кажу, ми потім...

ПІДЛАСА Р.А. Ми не затверджуємо договір, ми проект погоджуємо

перед його підписанням. Після підписання...

БУЙМІСТЕР Л.А. Це означає, що після підписання будь-які зміни...

ПІДЛАСА Р.А. Нет.

БУЙМІСТЕР Л.А. Да!

ПІДЛАСА Р.А. Это если ты утверждаешь подписанный договор...

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні, ти даєш повноваження. В рішенні наглядової ради буде написано: затвердити проект договору, що є додатком до цього рішення, до цього протоколу, і надати повноваження генеральному директору на підписання угоди в такому форматі.

Я це робила в Україні, коли в мене банки вимагали затвердження правочину повністю, всього. Це вимагають в тому числі контрагенти дуже часто. Але якщо ми напишемо, що всі правочини виключно таким чином мають погоджуватися наглядовими радами, то ми прийдемо до ситуації, що ми затвердимо проект правочину. Потім в процесі перемовин змінилося дві коми - знову на наглядову раду, знову затвердили проект правочину. Тому що знову ж таки незатвердження чи неприйняття всіх корпоративних рішень про затвердження правочину може призвести до його оскарження.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Дякую. Позиція зрозуміла.

Лібанов. І будемо голосувати. Будь ласка.

ЛІБАНОВ М.О. Я хотів би звернути увагу шановних депутатів на дві речі.

Перше. Норма про те, що необхідно подати саме проект правочину на затвердження наглядовій раді, – це є чинна норма Закону "Про акціонерні

товариства", яка працює вже років 5 так точно, і ми не отримували жодних скарг на дію цієї норми від акціонерних товариств. Це перше.

Друге. Саме для того, щоб наглядова рада мала можливість певної дискреції, і врахувати ці обставини, про які йде мова, в частині сьомій цієї статті наглядовій раді дано право визначити перелік умов правочину, по яких виконавчий орган матиме можливість самостійно їх визначити і зробити свою дискрецію. Тобто, якщо наглядова рада буде вважати за потрібне, вона зможе дати певний люфт виконавчому органу, який буде вважати за потрібне.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, надання правочину на наглядову раду до його затвердження для ознайомлення членами наглядової ради і затвердження правочину наглядовою радою, ну, колеги-юристи, вибачте, це абсолютно різні речі.

Надання правочину, проекту правочину членам наглядової ради, щоб вони могли ознайомитися і щоб вони могли приймати рішення більш інформоване, це нормально. І дійсно, саме тому жодних скарг від акціонерних товариств не надходило. А затвердження проекту правочину – це інша справа.

ПІДЛАСА Р.А. Так в твоїй редакції теж є затвердження договору. Ти пишеш: "або основні умови, або..."

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні, або основні умови, які виписуються в тексті рішення наглядової ради, що приймається така-то, така-то угода, строк дії такий-то, сума така-то, основні умови такі-то.

ПІДЛАСА Р.А. Ти написала: "основні умови..." *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л.А. Або проект.

ПІДЛАСА Р.А. То есть ты говоришь, что ты допускаешь, что кто-то выберет подписать договор?

БУЙМІСТЕР Л.А. Да.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, будь ласка, пані Буймістер, пані Підласа! Колеги, я вас прошу! Колеги, дивіться, я вас прошу! Ні, давайте так: там де два юристи, там три думки, ну, ми ж це знаємо.

Степан Іванович.

КУБІВ С.І. У нас засновником, і Ярослав може підтвердити, було три країни європейські: Бельгія, Великобританія і Польща. Так? Засновниками організації, де я пропрацював керівником 8,5 років. Прецедентів таких, пані Людмила, не було жодного. Є статут (я в просту площину переведу), затверджені ліміти фінансової установи, затверджені фінансові ліміт. Якщо було виставлено в політиці наглядової ради визначення місії, візії і пріоритету і так далі, вони приймалися. Все інше вони доручали своїм рішенням правлінню з погодженням, наприклад, представника наглядової ради, який веде той чи інший напрямок роботи. Крапка.

Тут так виходить, що ми дискутуємо... Давайте, пане голово, є рішення - голосуємо і рухаємося далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я згоден, Степан Іванович. З іншої сторони, це право кожного народного депутата...

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*

... повноваження виконавчому органу. Це абсолютно правильно. Але тут ми говоримо про те, що ми законодавчо закріплюємо вимоги щодо погодження значних правочинів. Тут йде мова виключно про значні

правочини.

КУБІВ С.І. *(Не чути)*

...в іншу площину, але були ще наприклад винятки, що представник Європейського банку мав право вето, додаткове вивчення. Тобто в кожній організації є кожні правила, які... Тобто закони пишуться для глобального визначення місії і візії, гарантій і так далі, а все решту - це вже операційний і так далі встановлюється.

БУЙМІСТЕР Л.А. Саме тому я пропоную дати більше дискреції бізнесу з корпоративних питань і питань форми... *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, давайте, будь ласка, рухатись, тому що ми вже... У нас наче два питання було на порядку денному, але ми вже більше двох годин сидимо.

Будь ласка, ставимо на голосування. Номер правки тоді.

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*

ЛІБАНОВ М.О. Є правка 1019 з цього приводу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можемо ставити на підтвердження?

ЛІБАНОВ М.О. Вона просто повторює саме цю тезу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, колеги, ставлю на голосування пропозицію врахувати правку 1019. Колеги, ставлю на голосування, прошу голосувати.

Хто – за? 4 – за. Дякую. Давайте навіть я. 5 – за. Рішення не прийнято.

Колеги, хто проти? Хто – утримався? Дякую.

Наступне. Євгеній Володимирович, будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Мы проголосовали вторую часть... второй пункт восьмой части статьи 103.

Дальше. Второй абзац этой части мы учли. Девятую часть полностью... нет, девятую часть - первый, второй абзац учли...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Євгеній Володимирович, дивіться, кожен висловлює позицію, Роксолана - одну позицію, Людмила - іншу. В смысле, немає позиції? Євгеній Володимирович, давайте, будь ласка, бо ми зараз ще довше будемо... *(Шум у залі)*

Сто відсотків, сто відсотків. Ви розумієте, ви, як новий гравець, свіжий, який з заміни прийшов, у нього купа енергії, він хоче тут...

ПІДЛАСА Р.А. У нас не так много сил...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми тут вже дві години сидимо, тому, будь ласка. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Девятая часть: первый и второй абзац учтены полностью, третий абзац учтен частично, кроме части, что "вимоги цієї частини не застосовуються до акціонерного товариства, всі акції якого прямо або опосередковано належать одній особі". Потому что в строке 1486 нашей, уже правой колонки, финальной, у нас есть, что вообще вся статья не применяется, если сто процентов належить... Чтобы быть честным, для чистоты эксперимента.

Десятая часть учтена полностью, одиннадцатая - полностью, двенадцатая - полностью, тринадцатая, четырнадцатая, пятнадцатая, шестнадцатая... Шестнадцатая чуть-чуть редакционно отличается, но, по сути, тоже самое.

104. Она не учтена, потому что... *(Шум у залі)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Дякую.

Стаття 104. Чому? Ви, можливо, поясните в чому ваша позиція, а я прокоментую?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Потрібно ставити на голосування, пані Буймістер?

БУЙМІСТЕР Л.А. *(Не чути)*

ПІДЛАСА Р.А. У нас багато років працює конструкція, зараз в законодавстві є конструкція, що якщо правочин вчинений з порушенням вимог статті, в чинній редакції це статті 70, 71 – це вимоги до правочину, зараз це буде стаття 102, 103, то він не породжує жодних наслідків для акціонерного товариства, крім випадків, якщо він потім буде схвалений наглядовою радою або акціонером у відповідному порядку. Тобто по суті це як нікчемний правочин, але з можливістю постфактум його одобрити, на відміну від нікчемного правочину. І це сильно стимулює менеджмент акціонерного товариства не порушувати порядок погодження цього правочину. Тому що будь-який тверезо мислячий контрагент, коли проводить "дью ділідженс" і бачить, що і в статуті там передбачається погодження наглядовою радою, він просить там: дайте, будь ласка, рішення наглядової ради покажіть.

І наскільки я розумію, в цій альтернативній версії Людмила пропонує цю конструкцію прибрати і сказати, що акціонер, який має хоча би один відсоток акцій товариства, може подати після цього... *(Шум у залі)*

Можна, будь ласка, я завершу? Може подати похідний позов, хоча у нас скрізь по проекту закону від 5 відсотків з'являється похідний позов, і може в суді довести, що договір можна визнати недійсним.

І, о'кей, ми... Дмитро Андрійович вважає, що не можна вважати цей

аргумент достатнім, але, я вважаю, що поки пересудиться той акціонер, угода вже чотири рази відбудеться, і там все буде відчужено це майно, і потім навряд чи його можна буде повернути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

БУЙМІСТЕР Л.А. Я відреагую.

Ми говоримо в цій статті, просто щоб всі чітко розуміли, про правочини з зацікавленістю, тобто це ті правочини: з пов'язаними особами і так далі. Так от, колеги, я вам можу сказати відразу, що нинішня конструкція не працююча, тому що, коли нікчемними, як би за замовчуванням, вважаються ті правочини, які не отримали відповідного там погодження наглядової ради чи органів управління, на практиці, якщо там твій контрагент... ну, тобто якщо він дійсно там хоче провести "дью ділідженс" і подивитися, які повноваження там прийняття рішень органами управління, він може відкрити статут, подивитися і так далі, але у нього немає обов'язку такого. Тому що обов'язок проходити всі процедури корпоративні по затвердженню - це обов'язок менеджменту компанії, яка робить цей значний правочин.

Далі що відбувається. Нікчемним його ніхто не визнає, але, наприклад, у акціонера немає можливості і повноважень піти оскаржити цей правочин. Тобто, якщо мої права акціонера іншим акціонером були порушені через те, що зі мною, наприклад, як з органом управління не проконсультувалися, чи з моїми представниками, в органах управління, не проконсультувалися щодо цього правочину, а, наприклад, це пов'язана особа, то мої права порушені, а я їх не можу захистити, тому що у мене немає підстави піти в суд, звернутися до суду з позовом і оскаржити цей правочин.

А нікчемним його може визнати хто? Ну, це теж дуже гарне питання. Або саме товариство, або контрагент цього товариства, але не акціонер. У акціонера сьогодні немає права звернутися до суду з позовом про визнання

нікчемності правочину з пов'язаною особою. Простіше кажу, через пов'язаних осіб виводяться гроші з компаній на користь великих акціонерів, маленькі не мають права пред'явити позов, щоби це зупинити.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, дякую.

Євгеній Володимирович.

ШЕВЧЕНКО Є.В. *(Виступ російською мовою)*

На практиці, Люда, эта конструкция является уловкой для злоупотреблений. О чем идет речь? Когда одно юридическое лицо с другим заключают контракт какой-то, потом в результате этой деятельности кто-то что-то не выполнил, кому-то что-то не нравится и один другого хочет "кинуть", в прямом смысле слова, начинают смотреть, иски подавать: а вот, видите, тот директор заключил контракт... Когда деньги проплати уже, получили эти деньги. И мы считаем, что это был никчемный правочин, потому что было не согласовано.

Когда ты работаешь в операционке и бизнес серьезный каждый день, то тебе не до того, чтобы там смотреть у контрагента того, что у него, как у тебя там.

Потом бывает такое, что одна, две, три, десять, год проходит, два проходит, сделок проходит, а потом что-то случается - появляется умный юрист, и все, что вы делали, незаконно, вы же не...

Поэтому абсолютно верно эту конструкцию убрать. Эта конструкция называется рейдерская, ею злоупотребляют. На практике 99 процентов ею злоупотребляют. Это в теории так...*(Не чути)* это правда, это честно. Все, и те, кто на самом верху, знают это...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коллеги, можемо переходити до голосування?

Лібанов, будь ласка.

ЛІБАНОВ М.О. Я хотів би звернути увагу, що питання подання акціонерами так званого похідного позову, воно врегульовано в законопроекті, це починаючи з рядка 1940 і далі, зміни до Господарсько-процесуального кодексу, де передбачено право акціонера подати позов, якщо він вважає, що посадові особи товариства нанесли шкоду товариству.

В статті 104 мова йде не про відшкодування збитків, які були нанесені. Тут мова про те, що чи може вважатися дійсним і породжувати права та обов'язки той правочин, який був вчинений з порушенням порядку його вчинення. Тобто виконавчий орган в порушення вимог закону, перевищивши свою компетенцію, не отримавши погодження наглядової ради або акціонерів товариства, вчинив правочин. Питання: чи він є дійсним, чи він породжує права та обов'язки для цього товариства, чи ні?

Питання відшкодування збитків - то інше питання, воно врегульовано. Чинна редакція законопроекту і чинний Закон "Про акціонерні товариства" підходять до цього питання одностайно: що, поки правочин не буде схвалений в тому порядку, в якому він має бути схвалений, він не породжує прав та обов'язків для цього товариства. Ось і все. *(Шум у залі)*

А тут питання не для контрагента, тут питання для самого товариства.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ні, це питання в тому числі і для контрагента.

ШЕВЧЕНКО ЄВ. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, будь ласка! Ну, будь ласка! Євгеній Володимирович! *(Шум у залі)*

Немає ніякого тиснення. Кожен висловлює... Євгеній Володимирович! Це не представник Кабінету Міністрів. Євгеній Володимирович, будь ласка! Дякую.

Людмила Анатоліївна.

БУЙМІСТЕР Л.А. Така конструкція, яка наявна сьогодні, вона призводить ще і до того, що, наприклад, у нас не працює принцип, за яким, якщо конклюдентними діями товариства підтверджують той чи інший правочин, тобто виконують його, то цей правочин є дійсним.

І оці конструкції дуже сильно страждають від того, що у нас в законі є, наприклад, нікчемність. І потім відшкодувати дійсно те, про що говорить Євгеній Володимирович, якщо почалося виконання угоди навіть, якщо вона була прийнята без належних корпоративних погоджень, то відшкодувати потім шкоду, визнаючи нікчемність правочину, це абсолютно нереальна історія.

А в усіх нормальних, цивілізованих країнах принцип виконання конклюдентних дій, що підтверджують виконання правочину, є основним принципом, який захищає контрагентів. А для того, щоб захистити акціонерів товариства (те про що говорить пан Лібанов якраз), про захист міноритаріїв, наприклад, від правочинів, які мажоритарій може укласти з пов'язаними особами, я і пропоную цей принцип, що кожен акціонер може пред'явити вимогу щодо скасування такого правочину, якщо він був укладений без корпоративних погоджень.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Номер правки, колеги, будь ласка.

ЛІБАНОВ М.О. В Господарському процесуальному кодексі. Воно є, воно удосконалюється цим законопроектом, бо зараз в чинній редакції Господарсько-процесуального кодексу там занадто високий поріг стоїть для подачі такого позову: 10 відсотків одноосібно. Цим законопроектом воно приводиться до єдиного стандарту по всіх правах акціонерів 5 відсотків одноосібно або групою осіб. Але, знову ж таки, саме право подачі позову, воно є, воно врегульовано, воно працює.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Дякую.

1041, колеги. Прошу голосувати. Ставлю правку на підтвердження. Хто – за? 3. Дякую. Хто – проти? Утримався? Дякую, колеги.

Людмила Анатоліївна, якщо можна, просто зорієнтувати нас по кількості правок, щоб ми могли якось спланувати день.

БУЙМІСТЕР Л.А. Насправді ми вже закінчуємо. Колеги, у нас залишилось... По-моєму, по строкам там виправлена історія, по перехідним. Бо це було таке технічне питання. Ну, у нас, короче, прикінцеві, перехідні, залишились, положення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Давайте тоді до них переходимо.

БУЙМІСТЕР Л.А. Так, перший, шостий враховані, наскільки я бачила, якщо я правильно пам'ятаю. Дев'ятий про недобросовісність, ви погодили?

Стаття 97, частина третя. *(Загальна дискусія)*

Ну, всего 1300 правок. *(Загальна дискусія)*

Ні, я пропонувала додати "недобросовісними діями" і "бездіяльністю".

ПІДЛАСА Р.А. *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л.А. Не учли. Понятно.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А є правка?

БУЙМІСТЕР Л.А. Нет.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Немає.

Наступна.

БУЙМІСТЕР Л.А. О'кей. Так, частина друга статті 7, про державне регулювання цінних паперів, про видалення 3715. Переведення обліку часток товариства з обмеженої відповідальності та з додатковою.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, друзі, давайте оці торги... В позаробочий час, я вас прошу!

Далі.

ПІДЛАСА Р.А. *(Не чути)*

БУЙМІСТЕР Л.А. Ладно. Потом стаття 41, удаление пункта 7.

Короче, далі пішли правки, я вам скажу про що. Правки про те, що у нас, якщо раніше міг вести реєстр акціонерів акціонерних товариств будь-який реєстратор, то пропонувалось принаймні цим законопроектом встановити монополію Центрального депозитарію цінних паперів на ведення реєстрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А номер правки?

БУЙМІСТЕР Л.А. Це "Перехідні положення" законопроекту. Номер правки...А где у нас ваша монополия на...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, ну так це не працює. Бо ми зараз ще будемо шукати... Ну, давайте номер правки...

ЛІБАНОВ М.О. Якщо можна, два слова буквально?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да.

ЛІБАНОВ М.О. Наскільки я можу зрозуміти з того, що тільки що було сказано, мова йде не про акціонерні товариства, бо реєстр акціонерів вже років, напевно, 10, якщо не 15, це є виключно компетенція депозитарної системи.

Якщо мова йде про товариство з обмеженою відповідальністю, то законопроект в редакції першого читання концептуально заклав позицію про те, що за волевиявленням самого товариства з обмеженою відповідальністю одностайно всіма учасниками вони можуть скористатися правом, і замість того щоб вести облік своїх часток в єдиному державному реєстрі юридичних осіб, скористатися послугами центрального депозитарію. Це право, це не обов'язок, це можливість скористатися більш, перепрошую за пафос, діджиталізованими сервісами депозитарної системи для учасників. Якщо вони це захочуть, приймуть таке рішення одностайно, вони зможуть скористатися таким правом. Жодних обов'язків в цій частині законопроект не передбачав як в першому читанні, так і не передбачає зараз.

БУЙМІСТЕР Л.А. У мене пропозиції були саме про уточнення: як подаються відомості, які відомості повинні подаватися, з якого моменту починається ведення цих відомостей реєстрів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставимо на голосування яку правку?

БУЙМІСТЕР Л.А. Якщо вона є, бо я не знаю, бо це подавалося в рамках робочої групи. Роксолано, я не знаю, чи вона є?

ПІДЛАСА Р.А. Ми подали все, що було на робочій групі. *(Загальна дискусія)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я ж до того ж, тоді рухаємося далі, звісно, сто відсотків. Колеги, якщо ми не можемо знайти цю правку, її, можливо, навіть

немає, будь ласка, давайте номер правки, конкретно по якій, голосуємо...

БУЙМІСТЕР Л.А. Давайте, поки шукаємо правку, я поки скажу останню.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Останню?

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, колеги, остання.

Цим законопроектом пропонується, щоб Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку не юстувала свої акти в Міністерстві юстиції. Я можу сказати, до чого призвела відміна юстування актів Національної комісії з енергетики та житлово-комунальних послуг в останньому законі, який ми проголосували в грудні 2019 року. Це призвело до того, що більшість, не індивідуальних, а саме таких актів прямої дії національного регулятора з енергетики та житлово-комунальних послуг сьогодні суперечить закону, панове.

Тому я вважаю, що все ж таки Міністерству юстиції треба залишити повноваження щодо юстування актів неіндивідуальної дії НКЦПФР. І якщо ми хочемо виправити ті, ну, дійсно неідеальні речі, які були з юстуванням цих актів, то треба працювати з Мін'юстом, а не відміняти юстування як таке, тому що наслідки потім... Ну, панове, ми бачимо це по енергетичному ринку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Лібанов.

ЛІБАНОВ М.О. Дана норма пов'язана з тим, що півтора роки тому, коли був прийнятий перший "ковідівський" закон, було дано право комісії в спрощеному порядку, вірніше, було поставлене завдання комісії в спрощеному порядку врегулювати низку питань, пов'язаних з діяльністю акціонерних товариств, зокрема пов'язані з проведенням дистанційних загальних зборів для того, щоб не поширювати коронавірус.

Всі ці питання вже врегульовані. Але для того, щоб не змінювати ці

нормативні акти і не ставити їх під питання, що їх треба скасовувати і заново щось робити і юстувати, просто перенесена норма з чинного закону в цей проект. Тому прохання її залишити.

БУЙМІСТЕР Л.А. Ну, панове, я перепрошую, я противник перенесення в закони "ковідних" норм, які ми приймали в турборежимі, реакційно, для того, щоб реагувати на ситуацію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміла позиція.

Ставлю на голосування пропозицію врахувати. *(Шум у залі)*

Колеги, є кворум. Ставлю на голосування пропозицію підтримати підтвердження, врахувати правку номер 1248, здається, да? Роксолана Андріївна.

ПІДЛАСА Р.А. 1248-а.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 1248-а.

Колеги, прошу голосувати. Хто – за? 4. Хто – проти? Кубів, Руцишин, Буймістер, Приходько, ну давайте Наталуха. 5. Хто проти? Утримався? 4. Лічман, Мовчан, Підласа, Кисилевський. Дякую, колеги.

Все, можемо переходити до голосування за законопроект в цілому? Людмила Анатоліївна?

БУЙМІСТЕР Л.А. Да, колеги, можемо переходити до голосування закону в цілому. Одне тільки скажу, що мені дуже прикро, що коли ми пропрацювали дуже багато робочих груп, то ви чуєте мою аргументацію, по-моєму, вона слухна, і я розумію, що в рамках просто засідання комітету немає часу стільки проговорити їх, але саме для цього були робочі групи. Робочі групи, на жаль, ці мої пропозиції не врахували, і я їх точно буду ставити на підтвердження в залі Верховної Ради. Але хотілося б, щоб

наступного разу хоча би всі ці пропозиції попадали в правки в порівняльну таблицю, особливо ті, які надавалися...

ПІДЛАСА Р.А. Как они могли попасть?

БУЙМІСТЕР Л.А. Тому що ми голосували сьогодні за включення правок в редакції комітету, комітетських правок в законопроект.

ПІДЛАСА Р.А. Хорошо, но ты не просила подать эти правки, мы об этом не говорили.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я вас прошу, колеги, Роксолано Андріївно! Враховано процедурне зауваження, давайте рухатися до...

Колеги, я пропоную переходити до голосування за законопроект в цілому. Немає заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду у другому читанні прийняти проект Закону України про акціонерні товариства (реєстраційний номер 2493) у другому читанні і в цілому як закон з техніко-юридичним опрацюванням. Прошу голосувати.

Хто – за, колеги? Є у нас 9 голосів, якщо не помилялись. 8 голосів. Всього 9. 8 – за. Дякую.

Проти? Утримались? Буймістер. Дякую, колеги. Є рішення?

БУЙМІСТЕР Л.А. Я подам окрему думку, пане голову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, звісно.

Дякую. Є рішення, рішення прийнято.

Колеги, останнє. Чи потрібно нам... А, нам потрібно. *(Загальна дискусія)*

Колеги, дуже швиденько, нам треба проголосувати за проведення слухань в комітеті щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником або учасником) яких є держава.

Пам'ятаєте, у нас під час обговорення законопроекту про корпоративне управління, була пропозиція зробити широку дискусію і обговорення. Не вистачило кворуму тоді, відповідно не вистачило голосів.

Тому ставлю на голосування пропозицію призначити проведення слухань в комітеті щодо вдосконалення корпоративного управління юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є держава. Прошу голосувати. Дату визначимо в процесі.

Хто – за? Дякую. Рішення прийнято одногосно.

БУЙМІСТЕР Л.А. Можна одне ще оголошення? Десять секунд буквально.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, ми проводили слухання щодо авторського права, комітетські, щодо ситуації в музичній індустрії зокрема. Буде пропозиція на середу винести на засідання комітету в "Різному" висновки за результатами цих комітетських слухань.

І, Дмитро Андрійович, до вас прохання тоді дати команду апарату, щоби... Вже проект є підготовлений, щоби опрацювати рекомендації комітету, щоб ми до середи оперативно доопрацювали і в середу могли прийняти. У вас в апараті вже він давно є, уже там днів 10 лежить, з минулого тижня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре, не питання. Дякую.

Колеги, оголошую комітет закритим. Дуже дякую. Побачимось завтра всі. У мене прохання на середу, на вечір, не сильно щось планувати, будь ласка.